

ROBEY és TÁRSAI

gazdasági gépgyármokok és mérnökök

Budapest, üllői-út 1. szám,

ajánlják világhírű gőzgépeiket, cséplőgépeket,

2 lovas sorvetőgépeiket,

centrifugál szivattyukat, arató- és kaszáló-gépeket, lógereblyéket,

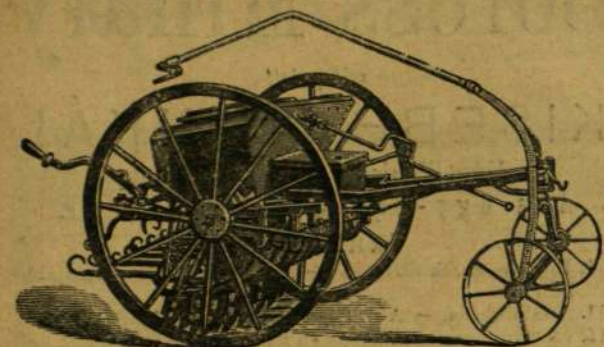
konkolyasztókat, szelelő- és szóró-róstat, és minden más,

a gazdasági gépszakmába vágó eszközöket.

Elvállalnak minden gépjáratást, rétek öntözési és szárazra

fektetési berendezéseket 1715

Árjegyzékkel kívántra ingyen szolgálnak.

Egy istenem egy kabátom

volt! — E helyzetből szabadulni a nagyon nagy-zükségem volt; bizalommal fordulok Orlicé Rudolf mennyiségtanárhoz, Berlin S. W. Wilhelmstrasse 127. Hírve, mint matematikus én nálam is fényesen bebizonyított.

Egy 2900 frtos terno

volt pontos számításainak eredménye. Isten áldja meg őt! Pozsony. Grausz Sámuel.

Jó és olcsó lábbeli kapható

TEMESVÁRY EMÁNUEL

magyar lábbeli-gyárában

Budapest, király-utca 1. sz.

Különösen ajánlható:

Hülyeknek:

Topánkák, fűsere, brúna bő, lakk-orr, szép tűsés-éktéséssel frt 2.70.

Topánkák, gummi-csizma, brúna bő, lakk-orr, magas vágással, finom kiállításban frt 3.—

Topánkák, gummi-csizma, erős chagrin- vagy borjúbőrből, szögessé és arófolttal frt 3.20

Urnak:

Topánkák fényes- vagy bagaria-bőrből, szögessé és arófolttal frt 4.—

Topánkák szalon-lakkos maizeti borjúbőrből frt 4.50

Vadász- és egyéb csizmák, bagaria- vagy fényes bőrből, arófolttal frt 3.—

Fin-topánka frt 2.80

Lány-topánka brúna bő, lakk-orr frt 2.—

Gyermekek-topánka brúna- vagy bőrből frt 1.60

Kemerítő árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Levélbeli megrendelések posta-utánvét mellett a legjobban eszközöltenek.

Második kiadás.

Épen most jelent meg kiadásomban:

DEÁK FERENCZ

halhatatlan hazánkának jól talált és díszesen kiállított arcképe

második kiadásban.

Ára 1 frt 30 kr.

A tiszta nyereség a nemesebb hazafi intenciójának megfelelőleg, a budapesti két árúház javára fog folajánlatat.

Posner Károly Lajos,

m. k. udv. szállító.

1697

Második kiadás.

Dr. Pattison

köszvény-gyapotja

enyhíti és gyorsan gyógyítja a

köszvény és csúsz

minden nemét, úgy mint: arc-, mely-, nyak- és fog-

fájást, fej- kéz- és térdköszvényt, tag-szaggyatásokat,

hát- és csípő-fájásokat.

70 krajczáros egész, és 40 krros fél csomagokban kapható:

Török Józsefnél Budapesten (király-utca 7. szám.) Bokon

Antalnál Aradon, Heimrich H.-nál Pozsonyban és Pecher J. E.-

nél Temesvárott. 1673

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB!!!

KÖLCSÖNKÖNYVTÁRA!

BUDAPESTEN

LAHITE és ELSNER

bécsi-utca 6. sz.

Fontos a ló-tulajdonosokra nézve!

A lovak szőrő-ödési korszakában az időjárás befolyásának sokkal inkább alávetve mint más időkben, s így minden gondos ló-tulajdonos ezen, a lovak szépségére oly fontos időszaktól a legnagyobb figyelemmel kíséri, és törekszik megfelelő szerelvényekkel a természetes kifejlődést elősegíteni. Ez irányban hatásos az ő felsége I. Ferencz József császár által kizárólagos szabadalommal kitüntetett üdítő nedv lovak számára, Kwizda Ferencz Jánostól, mint azt eddig már közölt ajánló-levelekből bebizonyítottuk, s azokhoz még a következőket csatoljuk:

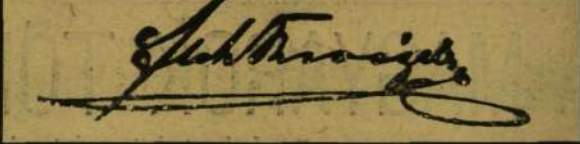
Kwizda Ferencz János urnak Kornenburgban. Az Ön által küldött és k. szab. üdítő nedvből készletem már elfogyott, s így kérem Önt abból nekem egy újabb részletet küldeni. Megbecsülhetetlen volt ezen nedv az idei tavaszban, a mikor a megkezdődött szőrzés után a legeszebb hideg állt be; s egyedül az Ön üdítő nedvének köszönhetem, hogy lovaim annak dacára zavartalanul és akadály nélkül rövid, szép, egyenes nyári szőrrel, száraz hortyok, tiszta bőnyékkel, tökéletesen szőrzöttek. Ha ehhez hozzászámítjuk, hogy én e hosszú négy hét alatt nem több, mint egy palack nedvet és egy pint pálinkát, légtápra, fogyasztottam el, mi összesen 2 frt 20 kr. értékét képvisel: minden ézszerű gazdaság és ló-tulajdonos köszönettel tartozhatik Önnek, kitünő szere elterjesztéséért.

Bécs-Ujhely. Auersperg R. hercege. Egy palack üdítő nedvnek ára 1 frt 40 kr.

Kwizda gyógyszeripari vállalat kaphatók Pesten: Török József gyógyszer, király-utca 7. sz.; Thallmayer A. s. társa; Halbauer testvérek; Stern és Schmidt; Neruda; Kochmeister Fr.; Topics J.; Hoffmann J.; Kania és Maklary. Budán: az udv. gyógyszerárban az angyal-nál Magyarország majd minden városa és mezővárosában van rakhely, mi koronkint a legolvasottabb lapokban köztudomásra hozatik.

ÓVÁS. A családias elkerülése végett felkértem mindenki, miszerint Kwizda F. J. üdítőnedvet, mely egyedül tüntetett ki es. k. kiz. szabadalommal, össze ne téveszték más, hasonlóan nevezett készítményekkel. 1732—II

Ki védjegyem hamisítóját olyképp juttatja tudomásomra, hogy azt törvényes büntetés alá vonhatom, 500 frtig terjedő jutalmat nyer tőlem.

Prof. Dr. Sampson's **COCA** Preparation. Dr. W. Strauß's **Makrenapothek**. A perui coca-növény csodálatos táp- és gyógyerejét Humboldt Sándor ezerszavakkal ajánlotta: „szukmellúség és gumó a coqueosoknál nem fordul elő és testük a legnagyobb megerőtetés mellett is minden táplálék és álm nélkül napokon át éperős marad.” — Boerhave, Bonpland, Tsudi és valamennyi dél-amerikai utazók által bebizonyított; a német tudósvilág elméletileg már régen, gyakorlatilag azonban csak a mainzi „szerecsen”-hez címzett gyógytár Sampson tanár-féle coca-készítmények használatát által van elismerve, miután ezek friss növényből készülvén s minden hathatós alkotórészt változatlanul megtartanak. Ezen készítmények a betegágyon ezerszeresen megkísértett mell- és tüdőbetegségeknek, sőt előhaladt korban is kitünő hatással bírnak (I. sz. lapdac), gyökeresen gyógyít minden altesti- és emésztési-betegségeket (II. sz. lapdac és bor), pótolhatatlan minden idegbetegségek és egyetlen gyökeres gyógyszer, különösen mindenféle gyöngöcség ellen (III. sz. lapdac és borszesz). — Ára 1 doboznak 2 frt, 6 doboz 10 frt, 1 üveg 2 frt.

Kimerítő felvilágosítás dr. Sampson tanár-tól, mely a cocát helyszínen gondosan tanulmányozta, ingyen s bérmentve a „szerecsen”-hez címzett gyógytár Mainzban, és raktárai által Pesten: Török J., gyógyszer, főraktár Magyarország nézve. Prágn: Schönaich Fer., gyógyszer, Prágában: Fürst József, gyógyszer. Bécsben: Haubner Ede, angyal-gyógytár, Hof 6., főraktár Apusztriára nézve. 448 (26)

Dr. Fáykiss Szepesi kárpát-növény-kivonata. Egy üveg használati utasítással 75 kr. Szepesi kárpát-növény-cukorkák. Egy skatulya használati utasítással 85 kr. Szepesi kárpát-növény-thea. Csomag használati utasítással 25 kr. **Mell- és tüdő-betegeknek!** Polgári és katonai orvosok által a legjobb sikerrel használtattak és ajánlottak: köhögés, hurut, rekedtség, köh-hurut (szamárhurut), nátház (influenza), szukmellúség, légszűrt bajok, oldatszerűs, kifejtett torokgyulladás, üdö-gyulladás és egyéb gyengítő betegségekben. E gyógyszerek valódi minőségben kaphatók magánál a készítőnél Fáykiss József, gyógyszerésznél Temesvárott (Józsefváros), továbbá BUDAPESTEN: Török József, gyógyszerésznél, király-utca 7.; Thallmayer B. és társa; Kochmeister Frigyes utóda; — Szekesfehérvárott: Dieballa György. — Debreczenben: Dr. Rothschnek Emil; Tamassy Károly. — Miskolczon: Dr. Csáthy Szabó, — Egerben: Suttagi János. — Szegeden: Barcsay Károly és Varga Antal gyógyszerészek uraknál. — Nagy-Váradon: Janky Antal. — Szt.-Eendrén: Szent-Jakab gyógyszerár. — Gyöngyösön: Merait F.

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre — 12 frt félévre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre — 8 frt félévre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre — 6 frt félévre — 3 *

11. szám. — 1876. Budapest, márczius 12. XXIII. évfolyam.

AZ 1838-ki ÁRVIZ.

Az 1838-diki borzalmas vészre nagyon sokat gondol most az is, a ki megérte, s az is, a ki csak hallomás útján tud felőle. Uj s az előbbihez hasonló vészdeletem kerület meg egyre a fővárost, melynek előtött részeiből nemcsak hogy el nem takarodott még a február 25-iki árvíz, hanem a még megkímélt részeket is fenyegetőleg kezdi veszélyeztetni. Ez aggasztó helyzetben kétszeres érdekel bir a már-már

feledésbe ment árvíz-émlékek fölelevenítése, főleg, ha a toll munkáját megkönnyíti a rajzoló önjá. Jelen számunk 1838-diki árvízkepe egykorú rajz után készült s így a közvetlenség becsével bír. A terézvárosi nagymező-utcát mutatja az be a márcziusi vésznapok idején, összedőlött házai-vál, leroskadt tetőivel, az ölnyi magas hullá-mokban fuldoklókkal s néhány önfeláldozó mentő tevékenységével. Parányi részlet egy óriási katasztróphából, de szívszorító élenk tárt borzalmas-sága által.

A Terézváros nemesak jelenleg a főváros legnépesebb városrésze, hanem az volt már 1838-ban is, 1381 házat számlálva az árvíz előtt. S e nagy városrészt, mely egymagában is tekintélyes város, csakugy elpusztult ama három rettenetes márcziusi nap alatt, mint a valamivel kisebb Józsefváros, s a sokkal csekélyebb terjedelmű és népességű Ferenczváros. Az 1381 ház közül csak 166 állt épségben a vész után; 811 bedől, 404 pedig félig rommá vált. A Terézváros házaiban tett kárt hivatalosan 1 millió 474,533 forintra becsülték.

1838. ÉVI ÁRVIZ A FŐVÁROSBAN. — Egykorú kép után.

„Emléke a nagy Áradásnak Theresia Városban nagy mező utcában 1838-ik Esztőbe Martius 15-ik és 16-án.”

Ez utóbbi szám azonban, bármily nagy legyen magában vére, mégis azt tanúsítja, hogy a romba dőlt házak alatt nem szabad a fővárosi építkezés mostani igényeinek megfelelő épületeket értenünk. Valóban, a megsemmisült házak jobbadán vályogból épült, földszinti épületek voltak. Ez magyarázza meg gyors összeomlásukat s a kár összes aránylagos csekélységét.

A Terézvárost 1838-ban, midőn a Duna kiöntésének veszélye már-már elkerülhetlennek látszott, nem féltették az árviztől. Egyáltalán az időben a döntő perczig csodálatos optimizmus uralkodott a pesti lakosság körében. A legrosszabb bekövetkezését alig akarta elhinni valaki. Pedig a jég- és vízviszonyok már egész márczius első felében a legrosszabbal bíztattak. Pest alatt, a Csepel-sziget felső csúcsánál óriási jéggát képződött, mely jobbadán a folyam medrének fenekéig ért s az enyhe időjárás folytán megdagadt víz és felső jég lefolyását lehetetlenné tette. Márczius 6-án a 18 lábnyira dagadt folyam már előtörté Buda alacsonyabban fekvő részeit, 13-án délben pedig, szaporitva azon víz által, mely a kis-orosi jégtorlasz megtörése folytán szabad lefolyást nyert, 22 1/2 lábnyi magasságot ért el. Ez a körülmény ugyan — mint Trattner János mondja a 38-ki árvizről írt művében — „gyötrő félelmet“ keltett, de a „bekövetkezett rettentő szerencsétlenség lehetőségére senki sem gondolt.“

Pestet akkor, úgy mint most, felülről a váci, alólól a soroksári, a Dunapart mentén pedig a Wurmháztól egész a himzöteczán alól terjedő töltések védtek. (Az utóbbi töltést jelenleg a rakpart helyettesíti.) Az előbbi töltésekről azt hitték, hogy azok a legnagyobb árvizrel is fognak dacolni. A Dunasor mentén omelkedő töltés iránt, mivel az alacsonyabb volt, kevesebb vala a bizalom, de még márczius 13-án este is, midőn a napközben megindult, de a Csepel-sziget s nádorkert között megtorló jég rohamosan dagasztotta a vizet, „csak a Duna mellett fekvő mélyebb utcákat féltették az árviztől.“

Azonban sokkal borzasztóbb történt. Esti 9 órakor „szélszese dühösséggel“ csapott át a víz a Dunasor gátján, úgyhogy a belváros nagy része csakhamar víz alá került. A Terézváros csak rövid ideig maradt megkímélve hasonló sorsától, mert már éjfélkor a váci töltés, nem állhatva ellen a roppant víznyomásnak, ketté szakadt. A sodró zuhatagokban berohanó ár aztán csakhamar elárasztotta az egész városrészt.

Mentsen isten minden embertől lakott helyet olyan borzasztó éjtől, minő a márcz 13. és 14-dike közti volt! A vészharangok rémes kongásába a háztetökre, padlásokra, faágakra menekültek ezerszeres jalkiáltása, az állásokba fulladó marhák keserves bőgése, az ár által elsodrottak halálhőrgése, s a rohanó víz zuhogása vegyült, közben-közben pedig az omló falak, leszakadó házak, s a recsegve és ropogva kettétörő háztetök dörgése töltötte be megfélemlítő zajával az éjt, melynek borzalmait növelte a pokoli sötétség.

A mentés munkájára csak reggel felé gondolhattak a bátor férfiak azon kis csoportja, mely megtartotta hidegvérü nyugalmát e borzalmak között. De minő akadályokkal kellett küzdeniök! A csolnakok csekély száma miatt csak lassan folytatható a hősies tevékenység. Mert ekkor az volt a mentés, pem „urias sport“. A ki akkor be mert menni csolnakával a szűk utcákba, melyekben majd itt, majd amott dőlt le — napvilágot elsötétítő porfelleggel fölkavarva s gerendákat, köveket, parkányokat szórva — egy-egy ház, az egy pillanatig sem volt biztos, vajon nem üt-e agyon az omló falak.

De a bátrak e csoportja, melyből *Wesselyni* nagy alakja lélekemelő magasodik ki, szembe szállt minden veszéllyel. Meg van írva, hogy e férfiak miként gázoltak nyakig erő jeges vízben a már összeomlott vagy minden perczben összeomló fenyegető épületekbe, hogy saját kezeiken hordják le azokat tetőről a halálfelemtől megdermedt nőket, aggokat, gyermekeket, hogyan támogatták *ceczökökkel* a lerokadni készülő háztetöket; hogyan hordták vállukon a ladikot oly helyeken, hol nagy jégtömbök vagy épületek romjai miatt nem evezhetett el a csolnak.

Képünk élénk fogalmat nyújt ama borzalmakról, melyek akkor Pest minden utcájában ismétlődtek. Pedig a nagyzező-utca a Terézváros legtöbb utcájához képest még aránylag szerencsésebben járt. Részint magasabb fekvése, részint azon körülmény miatt, hogy néhány erősen épült ház feküdt benne. Nem lesz érdektelen e visszapillantás végén fölemlíteni, hogy ama napokban a vizmagasság a Terézváros néhány utcájában következő volt: a nagyzező-utca elején 2 1/2', közepén 4', hajós-utca elején 3 1/2', a háromdobutca s az országút sarkán 5 1/2', a nyár-utca elején 9', a Valeró-utczában 7', az új-utczában 5', s a Rákosúrok-utczában majd 11 láb.

B. N.

Szilveszter éjszakáján.*

Az idő fut, tűnnek évek,
Érzem immár súlyokat;
Rég elhagytak a remények,
Lángból hamv, mi megmaradt,
S mint vándor, ki fáradt, tévedt,
Visszanéz és meg-megáll:
Visszanéz rád, óh élet,
S nyugton várlak, óh halál!

Mennyit hittem és reméltem
Ifjuságom kezdetén,
S most romok közt rom, azt kérdeim:
Vajon miért éltem én?
Nem dicsőség álma bántott,
Nem vagyon, rang fénye csalt,
S mégis mire szívem vágyott,
Alig bírtam, már kihalt.

Sanyarú volt gyermekségem,
Ifjuságom szomorú,
Ha derült is olykor nekem,
Már sötétlett a ború.
Nem csüggedtem, szívem égett,
És sodort a küzdelem;
Két fényes csillag vezértelt:
A haza és szerelem.

Hón szerettem és szenvedtem,
Meg nem tört szívem hite,
A családást eltemettem
S új remény, vágy enyhite.
Nem keresve föltaláltam,
Kit igérték álmaim,
S a világot szebbnek láttam
Egy szelíd nő karjain.

Angyalarc és tiszta lélek,
Áldozó szív, mély kedély,
Óh miért is ösmerélek,
Hogy csak egy pár évet éj
Karjaim közt s hideg sírban
Porladozzál egyedül!...
Könyemet bár rég elsírtam,
Mégis most szemembe gyűl.

De emelt a sors vagy sujtott,
Nem feledelek, hazám!
Mít tehetség, munka nyújtott,
Híven néked áldozám.
Küzdelem érted szívvel, ésszel,
Bár derülne jobb napod,
Nem gondoltam bajjal, vésszel,
S átszenvedtem bánatod.

* A „Budapesti Szemlé“-ből.

Láttalak láncozod lerázva
Küzdni, győzni oly dicsőn:
Láttalak majd megalázva,
Meggyalázva rémitón.
Bosszú és düh, bú és kétség,
Hány szív megszakadt bele!
Ággya: vajh lesz-e jövőd még,
Tölt el élted jobb fele.

Tiprott lelked ím feltámad
S új, nagy tetre bátorít!
Rövid öröm, hosszú bánat,
Hívásod megtántorít.
Mily erényt szült szenvedésed,
Jó szerencséd mennyi bünt!
Újra aggok, féltve téged,
És hitem kétségbe tűnt.

Nem, hazám, te el nem veszhetsz!
Veszessen bűnös nemzedék!
Új hittel új pályát kezdhetsz...
Mily örömmel küzdenék
Még egyszer! — De lelke szárnya
Tépve, törve, — lankadok,
A romok közt multak árnya,
Elhaló viszhang vagyok.

Gyulai Pál.

A CSUDÁLATOS TÖRTÉNET.

(Nagymama meséje.)

Irtá **Baksay Sándor.**

(Folytatás.)

Két hatalmas recszenés adta hírül,
hogy az ajtó be van törve. Pár percz múlva
vezették elő Tázlárít.

„Jurátus urak! szólt ez sápadtan, —
elég legyen a játékból; már is többre men-
tek, mint a miért eléggé bünhödhetnének!“

„Tázlári Albert! vedd le kalapodat,
mert bíravid előtt állasz.“

Tázlári nem engedelmkedett.
„Apparitor! vedd ki fejből kalapját“
folytatá Tömérdek.

Az apparitor reszkette emelte ki a hat-
almas iskolanagy fejből a kalapot, a ki
állt a két botos érzékarjai között sápadtan,
s most már hajadon fővel.

— Nemes ifjuság! A mi főiskolánk
széniora vád alá van helyezve. A vád, mely
terheli oly természetű, hogy a mi törvé-
nyeink a benne foglalt bűnnek büntetésére
ki sem terjeszkednek. A mi bölcs és nemes
szívű törvényhozóink elfeledtek §-t
hozni egy oly bűnnek büntetésére, a melyet
lehetetlennek gondoltak, hogy egy ifju szív-
ben megfogjon. Ez a bűn társadalmi
bűn, ezért ítélt fölötte a mi ifju társadal-
munk, és nem azért, mintha a mi iskolai
felsőségek iránt bizalmatlanok vagy tisz-
teletlenek akarnánk lenni. Vádló lép elő!“

Egy piros, télt képű, barna zömök, ifju
lépett elő. Kalapját jobb kezével leemelte,
míg balját kardmarkolatára nyugtatta. Tisz-
teletteljesen meghajtotta magát a bírák
előtt.

„Vádló, mi a neved?“ kérdé az elnök.
„Nemes Haramia Kézijjas László.“

„Foglalkozásod?“
„Jogtanuló a debreczeni nemes kollé-
giumban.“

„Életkorod?“
„Tizenkilenc év.“

„Vallásod?“
„Református.“

„Születésed helye?“
„Kézijvásár; nemes Sz. vármegyében.“

„Voltál-e már büntetve?“
„Igen. Gunyversek írása miatt két órai
börtönrre.“

„Mint magánvádló lépsz fel?“
„Nem; mint közbátló. A kollégiumi
nemes ifjuság nevében.“

„Van meghatalmazásod?“
Az ifju egy iratot vont elő kebléből és
átadta az elnöknek.

„Olvassassék fel a megbízó levél“,
parancsolá Tömérdek.

„MI a debreczeni collegium pol-
gárai stb. stb. — megbizzuk. Kelt...
Ásmódi Ferencz, s. k.
Által Benedek, s. k.“

— és még 350 sajátkezü aláírás. —
„Van-e valakinek kifogása e megbízás,
vagy nemes Haramia Kézijjas Lászlónak
közbátlói minősége ellen?“

Percznyi szünet után az elnök kijelenti,
hogy a vádló meghatalmazása igazolatik.
Azután Tázlárihoz fordult:

„Vádlott! mi a neved?“
E kérdésre a kértett karjait a két botos
kezből kirántotta, mindkettőt bősztül
dühvel torkon ragadta, és vágta a földhöz.

Azután megfordult és az ifjuság zsúfolt
csoportja között ököllel nyitott széles utat.
„A ki hozzám nyul, halál fia.“

„Botosok!“ szólt az elnök mintha
semmi sem történt volna, „menjetek vád-
lott után és vezessétek elő.“

A feltápáskodó Herkulések utána ro-
hantak, elfogták és visszavezették.

„Vigilek!“ folytatta az elnök „hozzatok
köteleket és vádlottat kötözzétek meg, ha
még egyet mocczan. Vádlott mi a neved?“

A vádlott vonaglott a két botos érzé-
ujjai között, és nem felelt.

„Vádlott ember! folytatá az elnök, —
figyelmeztetünk, hogy mindazon kérdések,
melyekre feleletet nem adsz, a hallgató-
ságnak fognak feltétni, s az így nyert
feleletek elfogadott tényekül jegyzőkönyvbe
vitetni. — Vádlott mi a neved?“

Semmi felelet.
„Van-e valaki, a ki meg tudná mondani
vádlott nevé?“

Hatszáz ajak rivallott fel, hogy harso-
gott bele a kollégium udvara:

„Canis immundus. Iskariotes Judás.
Cuculus. Graculus. Vinidius avarus. Ta-
lált Áron. Tázlári Albert.“

„Jegyeztessék fel.“ mondá az elnök.
„Vádlott! mi a foglalkozásod?“

Semmi felelet.
„Van-e valaki a ki megtudná mondani
vádlott foglalkozását?“

„Usura vorax. Usura vorax!“ harso-
gott az udvar.

„Jegyeztessék. Vádlott: életkorod?“
„Jegyeztessék: nem tudatik.“ mondá
az elnök, miután e kérdésre senki sem
felelt.

„Vallásod?“
„Van-e valaki, a ki meg tudná mondani
vádlott vallását?“

„Cape-rape.“ kiáltott az ifjuság.
„Jegyeztessék: Vallása „Cape-rape“
azaz világszerent való eszesség.“

„Vádlott, hol születél?“
„Van-e valaki, a ki meg tudná mon-
dani, hol született vádlott?“

„Trivio conceptus. Trivio conceptus.“
zúgott az egész sereg.

„Jegyeztessék: szemétdombon. Vádló!
ez-e azon ember a kinek beadvólására
meghatalmazattál?“

„Igen.“
„Add elő a vádatat.“

„Esküdt urak! Főiskolai nemes ifju-
ság! Hogy a vád, melyet emelni akarok,

teljes világosságban szemlélhető legyen,
szükségesnek tartom röviden rajzolni Ta-
lált Áronnak, ki magát Tázlári Albertnek
nevezi, előéletét. Ha netalán az igazsággal
ellenkezőt mondanék, egy egész világ előtt
és a vádlott file hallatára mondom, mód-
jában fog állani engem megigazítani vagy
meghazudolni. Biztos tudomást szereztem
még a legnagyobb gonoszt is meghálálha-
talan áldássá változtatni, a mennyiben a
hűségtelen szülő által magára hagyott
gyermeket egy kegyes papi család karjaira
helyezte. Emlöket nyitott neki az isteni
szeretet, mint Izmaelnek forrást a pusztá-
ban. Az a papi család, a mely ötét fel-
vette, adott neki becsületes nevet, kenyeret,
nevelést. Nevelte, taníttatta, és nagyobb
költéssel, mint saját gyermekeit. Mikor
Debreczenbe elküldötte: egy nagyszívű
patronuszt szerzett neki olyan évi kegy-
pénzt, a minővel ebben az iskolában senki
nem dicsekedhetik, ezenkívül bejuttatta
egy olyan uri család körébe, melyhez tar-
tozni mágnásfiuk is szerencsésjöknek tar-
tották. Születésétől fogva minden, a mi
környékezte, ajándékokkal halmozta el.
Isten ép és egészséges testét megnyerő
külsővel, ragyogó és szelbi tehetséggel ékesi-
tette. Nevelő szülői nevet, ruházatot, ele-
delt, jöltveői gazdag pénzbeli segedelmet,
a főiskola tanárai kitüntetések, tanuló-
társai hirt és magasztalást szerettek neki.
És most van mindene a mi az embert
alkotja, csak az hiányzik nála, a mi az embert
kiegészíti: a szív és jellem.

Ó az angyalok tejen nevedeked ördögge.
Most áttérek a vádra. Több vádat em-
líthetnék ellene; elmondhatnám, hogy ő,
nem elégedve meg azzal a tisztességgel
névvel, melylyel jöltveője megajándékozta,
— egy más hangzatosabb névvel cserélte
azt fel. Ezt a bűnt megtorolni a törvény
dolga.

Elmondhatnám, hogy nehéz gyanu
terheli a somosi anyakönyv elikkasztása
miatt, mely az ő jöltveőjét sirba vitte. Ezt
a vádat sines jogomban feleleveníteni, mert
e fölött már ítélt egy a miennél felsőbb
törvényszék. Fel van mentve a vád, de
nem a gyanu, ezzel összefüggőleg a hamis
esküvés gyanuja alól. Valamint megkímél-
lek ama harmadik súlyos vádolt is, melyet
uzsorásságod ellen méltán emelhetnének.
Ez a bűnöd oly hihetetlen, a mily való. Te a
rád halmozott jótéteményeket nem becsületes
takarékossággal, hanem tisztátalan
fösvénységgel felhalmozván, arra fordítot-
tad, hogy könnyelmű és tapasztalatlan
ifju tanulótársaidat, kiknek örüllőjál vol-
tál rendeltetve, — kenyeres barátidat, kikkel
egy szent szövetségben s testvéri szeretet-
ben kellett volna élned, kifosztogattad, két-
ségbeesésre, szülőik megcsalására, kizsaro-
lására, hazugságra, elvetemülésre kény-
szerítetted. Ezzel a váddal sem terhellek
Tázlári Albert, azért mert áldozataidon
kívül senki sem hinné, hogy egy ifju em-
ber ily bünnel képes volna magát beszenny-
yezni, és azért mert bűnöd megfenyítésére
megvannak az országos törvények. — Én
téged, Tázlári Albert! egyetlen bünnel vád-
dolk: a hálátlansággal. Te azon csa-
lád iránt, a mely téged fiál fogadott és jó-
tétémeivel halmozott el, a leggaládabb
hálátlanságot tanúsítottad, és e hálátlansá-
goddnak egy bántó és gyalázatos levélben
kifejezést is adtál.“

„Vannak-e vádlónak bizonyítékai vádja
igazolására?“ kérdi az elnök.

A vádló két levelet adott át az elnöknek.
„Olvassassanak fel e levelek“ paran-
csolá az elnök.

Istób Elek átvette a leveleket. Kibon-
totta az első számút és olvasta:

„Somosd 18. . július 2. szerető barátod
Zsellér Gedeon segédlelkész. Kedves bará-
tóm! Azt régen tudom, hogy a nyavalyás
poszáta megengedi a kakukknak, hogy
fészkébe tojjon: de azt még nem tudtam,
hogy a mi szeretett és szent Akropolisunk
olyan poszátafészkeké silányult, hogy ott
egy oly nyomorult gaz kakukk, mint a ti
mostani széniortok, uralkodhassék. Én ezt
a szennyes uzsorást, ezt a tolvajt, a ki
magára lopott neveket aggat, ezt a bestiát,
a kinek a morálja dölyf és hálátlanság,
bevadolom előttem, és követelem, hogy
tapossátok el mint egy bankát. Szorítsátok
a nyakát csipővas közé és úgy vessétek ki a
kollégium ablakán, hogy a kezetek hozzá
ne érjen, mert semmi szappan le nem
mossa a szagát. Ha ezt nem teszitek, osz-
tozzatok meg vele mind azon czimekben, a
melyeket itt rá raktam. Világosság okáért
itt küldöm egy levélét eredetiben.“

„Olvassassék a másik levél!“ rendelé
az elnök.

Istób Elek hozzáfogott és olvasta a
fentebb említett levelet.

„Tiszteletes asszony!...
... hogy nőmmé tegyem.“

„Pfüj a gyalázatos, pfúj a szemtelen,
pfúj a hazug!“ hangzott mindenünnen az
ifjuság méltatlankodó kifakadása.

... testben és lélekben büzhödött...
Az ifjuság e szóra hangos kacajban
tört ki; az Ocskollégium falai szinte
rengettek bele. Tázlári is felszisszent, mert
az a testben és lélekben büzhödött két alak,
a ki tartotta, az említett szavaknál irgalom
nélkül mélyesztette karjaiba ujjait.

„Tázlári Albert!“ kérdé az elnök a levél
felolvastatása után, „ismered-e ezt a
levelet?“

„Önök nekem nem bírám“ szólt
meg a vádlott, „és én önöknek nem fele-
lek. Erőszakoskodásukat megvétéssel vi-
szonzom.“

„Van-e valaki a jelenlevők között, a ki
ismeri Tázlári Albert kéziratát?“

A számos jelentkezők közül háromnak
kiadatott véleményadás végett. Azok visz-
szatérvén, jelentették, hogy a levél Tázlári
kézirata.

„Van-e valaki a jelenlevők között, ki
e jelentésben tett állítás igaz voltában
kétkelne?“

Semmi felelet.

„Ezek szerint — szólt az elnök — a
második sorban felolvasott levél Tázlári
Albert kéziratának lenni megállapítottak, s
mint ilyen a Haramia Kézijjas László által
emelt hálátlansági vád alapjául elfogad-
tatik.“

A jegyző irta.

„Vádlott!“ szólt ismét az elnök —
„van-e valami mentséged az ellened emelt
vád ellen?“

„Vádlott! kívánsz-e valakit ügyed vé-
delmére kineveztetni?“

„Mintán vádlott makacsul hallgat, —
van-e valaki e gyülekezetben, a ki vállal-
kóznék vádlott védelmére. Gyakorlat ked-
veért? szokásból? könyörületből?“

Senki sem vállalkozott.

„Vezetessék el a vádlott.“

ÁRVIZKÉPEK 1876-ból

A LÁNCZHID ÉS A RAKPART.

A BUDAI VIZIVÁROSI FŐUTCZA A KAPUCZINUSOK TEMPLOMÁNÁL.

A VIKTORIAGÁT KÖRNYÉKE (a Margitszigettel szemben).

Mikor a vádlott a két ember karján eltámaszkodott, az elnök újra kérdést intézett az ifjúsághoz.

Van-e valaki, a ki a vádlott ellen emelt hálátlansági vádat kellőleg bebizonyított-nak, s annak alapján vádlottat elítélendőnek nem tartaná?"

Még egyszer ismétlem a kérdést, még pedig azért, hogy ha csak egyetlen hang emelkedik is a vádlott érdekében: a vád azonnal megsemmisítették.

Az ifjúság mélyen hallgatott.

Most az ifjúság az elnök intésére visszavonult a törvényszéki asztaltól. Az esküdtek halk hangon tanácskoztak. Csak az elnöknek mély, zordon hangja dörgött, mint valami távoli lassu mennydörgés, — mikor az ítéletet diktálta.

„Vezetessék elő a vádlott!“ szól az elnök, midőn az ítéletet mind a tizenkét juratus preceptor aláírta. „Az ifjúság utasítatik, hogy az ítéletet figyelemmel hallgassa.“

A vádlott elővezettetett. Az elnök kimondotta az ítéletet.

„A debreczeni főiskolai ne-m-es ifjúság nevében: Talált Áron, ki Ákhnáronnak is hivattatál, ki magadat Tázlári Albertnek nevezed és a debreczeni főiskola szeniorának mondatatol; az el-elendek emelt vádak a te életed folyásából köztudomásúvá lett tények, ugyszintén saját magadtól származó bizonyítékok ugy, mint saját kézírásu leveled által igazolatván, a hálátlanság bűnében bűnösnek találtatál. Fontba vettétél, megmérettétél, híjával találtatál. Mely bűnösnek megbüntetéseüil becületen Ákhnáron neved, melyet ugy is régen pávatollak alá rejtet-tél, ítéletileg töled elvétetik . . .“

A vádlott vállalt vont, de arczán nehéz veritékessépek gyöngyöztek alá.

„Továbbá a szeniörti tisztés hivattól, a melylyel ez a nemes főiskola, százado-kon keresztül a maga legkiválóbb növen-deiket, — szorgalomban, tehetségben, je-lentisztatásban tündökölő legjelesebb ifjait akkép szokta koronázni, hogy ez a név, mintegy konsularis cím, azoknak életét egész halálokig ékesítette, — azon tisztés hivattól, a melyre száz és száz elődeid közül egy is szennyet nem hozott, mint érdemtelen megfosztattatol . . .“

„Önök engem attól nem foszthatnak meg,“ hörgé a szerencsétlen, „mert nem önök ruházták rám.“

„Megfosztattatol Tázlári Albert!“ is-métlé hangsulyozva Tömérdek, „még pedig ebben a pillanatban; még pedig nemesak a hivattól, hanem czimétől és emléktől is; mert neved mind a szeniorok jegyzékéből, mind a tanuló anyakönyvé-ből kitoröltetik, és az ítélet ezen részének foganasítására Dörömöző Péter juratus preceptor kiküldetik. Ne tudja meg a kö-vetkező nemzedék, hogy a nemes iskola-kon ilyen nevü szeniora volt valaha . . .“

Dörömöző Péter felkelt és eltávozott a szeniörti hivatalosóbájába. Nemsokára visszatért, jelentvén, hogy utasításában eljárt és a bűnös neve mind a szeniorok dipthyeumból, mind a nokhéból olvas-hatlanra kitoröltetett.

„Továbbá Tázlári Albert, kinek immár nines más nevé, megfosztatván tanulói nevedtől és tisztés hivatalodtól, ezen isko-lából kizárattatol, és ennek falainak hala-dék nélküli elhagyására kényszerítetel. . . .“

„Jó!“ tajtékozott az elítelt, — „de ad-

dig nem megyek ki innen, míg adóssági-tokat meg nem fizetitek.“

„Nem fizetjük az uzsorásnak! Pénze-vesztes legyen! Egy fillért sem kap!“ tom-bolt a vérszemet kapott biennisek serege.

„Ki fogsz menni, névtelen ember!“ folytató szárazon Tömérdek. „Midenekért engem tétéllel felelőssé. Én leszek felelős a pénziedért, — én, a ki nem tudom mi a köl-csönpénz. Követeléseid jegyzékét nyujtsd be a városi tanácsnak. A benyujtástól szá-mítandó 48 óra alatt ki leszesz elégitve.“

„Helyes, helyes; ki lesz elégitve!“ zúgták most ugyanazon biennisek.

„Továbbá mindennemü egyházi és isko-lai hivatal viselésétöl most és jövődö-ben tiltatol, hogy valamiképen a mi tes-tileg és lelkiileg megbűzhödtö körünkben a te ép jellemed szennyet ne kapjon. Vé-gezetre pedig te névtelen ember, kit isten annyi kegyelemmel vett körül, melyet te hiábavalóvá tettél magadra nézve; — kit isten az angyalok karjaira helyezett, a Krisztus tudományának tiszta tejével táp-lált, és a ki ezeket a szent ajándékokat, elmédnek tündökölő adományaival együtt a tisztátalan Mammon szolgálatába vetet-ted; ki egy éretted mindenét áldozott sze-gény családnak szívetében abban a pillanatban, melyben alkalmad lett volna háládatosnak lenned — megmártad, — óh! Judás visz-szavítte a harmincz ezüst pénzt a papife-jedelmeknek — — megmártad: a Krisztus testétöl elszakasztatol és a magyarországi reform. anyaszentegyház kerítéseiből kizá-rattatol . . .“

„Irgalmaztatok!“ kiáltott az ember összerogyva.

„Kizárattatol névtelen ember! a ke-resztyéni szeretet törvényén kívül helyez-tetel, és jelen ítéletünkben, — melynek lemasolására és országázernte való elterjesz-tésére a mi főiskolánk minden fiai, legi-tusai, szupplinánsai, alumnusai kötelez-tettek — meghagyatik a magyarországi reform. egyház minden méltóságainak, hivatalosainak, előljáróinak és szolgálóinak, ugymint püspökeinek és főkuratorainak; espereseinek, alespereseinek és koadjutor kuratorainak; papi és világi tanácsbírái-nak, szuperintendentialisoknak ugy mint traktualisoknak; generalis és traktualis fő és vicenotáriusainak; predikátorainak, alagminisztrátorainak és káplánjainak; kol-légiánsok és pártikularis professorainak és korrektorainak; publikus preceptorainak és akadémius rektorainak; preoránsainak, lévítáinak, mestereinek és kispreceptorai-nak; eklezsiái kuratorainak, prezbiteriei-nek; egyházfiainak, dekanjainak, haran-gozóinak, hogy tégedet házokba be ne fogadjanak, éjszakára szállást, nappal ke-nyeret és vizet neked ne adjanak; kathed-ráikba fel ne bocássanak, jótéteményeik-kel ne gazdagítsanak. Ekképen az egyház kebeléből kivettétvén, erkölcsi halálra, élet-hossziglan tartó uzsorászkodásra ítéltetel, és általadattatol a sátánnak a te testednek veszedelmére.“

„Irgalom!“ ordított a szerencsétlen ember, és az ítélet súlya alatt összerogyott. „Az irgalom az Ákhná családnál van. Menj! és az isteni kegyelem vegyen rajtad diadalmat!“ szól Tömérdek és az előtte levő fehér pászczák ketté törvén, az elítelt lábaihoz vetette.

„Nemes ifjúság!“ szól azután a fiatal-sághoz — Jehu azt mondotta a Jézabel

holttestére: Temessétek el, mert király-leánya volt. Mi is azt mondjuk e halottra: „Temessétek el, mert főiskolánk szeniora volt.“ Az énekar zengjen halotti éneket. Szolgák! huzzátok meg a csegettőyüt. Vigilek! fogjátok karon az elíteltet, vezessé-tek ki a kapun, és zárjátok ki!“

A csegettőyü megszólalt. Az énekar rázendítette a szomorú szórtárt.

„A koporsóba töl engem.
Bévetél a setét mélységbe,
Holott haragod nyom keményen;
Elborítád szegény fejem
Nagy árvizeknek habjaival,
Kik rám rohantak nagy zúgással.“

E közben a vigilek karon fogták és kiveztették a kapun.

A kollégium udvara elcsendesült, a szó-vétnekek kialudtak. A kivetett ember pedig leborult a kapu kőoszlopára és keservesen zokogott.

Soha még tanuló ilyen nagyon ki-csapva nem volt.

(Folyt. követc.)

A majmok alagutja Gibraltárnál.

A Dover és Calais közt tervezett csatornai alagut kiépítése jóformán még szóba sem jött komolyan, s már is egy másik tengeralatti alagut tervét kezdték emlegetni a külföldi szakfériak. Ez újabb terv szerint a gibraltári tengeralsó alatt fogának egy alagutat furni, mely Európát Afrikával kötné össze. Mikor e terv a múlt év közepe táján először felmerült, s a külföldi szak-lapok is hozzá szolták, egy Busbee nevü angol zászlotártó, ki sokáig élt Gibraltárban, s jelenleg is az ott állomásozó angol tengeri hadosztálynál szolgál, egyik angol lap szerkesztőjéhez érdekes levelet intézett, a melyben abbéli véleményének ad indokolt kifejezést, hogy Európa és Afrika között Gibraltárnál különben is lenni kell már alagutnak, mely a két világrész közt folytonos közlekedési utat szolgál. Igaz, hogy ez utat nem annyira emberek, mint inkább majmok használják; de kérdés, hogy vajon emberek is nem használhatnák-e? Az alagut kérdésének megol-dását az eféle dolgokhoz értő szakemberekre hagyva, ezuttal Busbee levelének a gibraltári majmokra vonatkozó részét ohajjuk közzéolvasóinkkal, mert abban oly elmélet foglaltatik, melylyel foglalkozni talán még senkinek sem jutott eszébe, holott a tárgy érdekesebb talán megérdemelne azt.

Busbee a többek közt ezeket írja: „Euró-pában kevés helyet irtak le oly „tüzetesen“, mint Gibraltárt. Minden futólágos látogató lelki-isméretes kötellességének tartja, hogy áradozó szavakban ismertesse annak „zordon és mere-dek sziklaesucsat“, „fenyegetőzve alá tekintő agyutelepeit“ stb. — de a mennyi leírást csak olvastam róla, mindegyikben azonnal feltínt nekem egy nevezetes mulasztás. Könnyü kila-láni, hogy a majmok megemlítését értem e mulasztás alatt — minthogy az egész Spanyol-ország, de sőt az egész Európa területén csupán Gibraltárban találhatók valóóság vadon élő és tenyésző majmok.

„Hogy az egész Európában csupán e majd-nem hozzáférhetetlen sziklaesucson tudtak me-telepedni a majmok, eléggé különös, de még es-dálatosabbnak tűnhetik fel az ut és mód, melyen azok ide származtak s származnak hihetöleg napjainkban is.

„A kételkedő talán vonakodik elhinni, a mit most állítani fogok; de ha nem hisz nekem, akkor bölesen cselekszik, ha kerülni fogja Gibraltárt; legalább a mi engem illet, én részemről inkább szembe nézek a sziklákarnak íjésztöleg fátogató ágyuival, hogyssem a hitelenségnek még csak a gyanuját is el merném áruhni az Örtó-ronyban (Signal-Tower, a gibraltári erősség egyik nevezetes pontja) cerberuskötő öreg káplár előtt. Ez öreg harcoss Gibraltár majmainak felsőbbsegüleg kinevezett öre; az ő fontos kö-telessége a földrésznünkön idegen állatokat táp-szerrel és itallal ellátni, mikor az erdők bogyoí megfogytakoznak és az esőzések megrikulnak. Mikor megitatja őket, az apró vályukat rendszeren a fák ágaihoz kell kötöznie, minthogy a csinta-

lan állatok azzal szokták mulatni magukat, hogy mikor már eleget ittak, a kiürült edénye-ket szörnyü vigyázatlan módon hajgálják szer-tesztét maguk körül, ugy hogy egy-kettő nem ritkán az öreg katona fejéhez is, vagy pedig a tengerbe röpül, s ha jóltevőjök ilyenkor türelmé-ből kifogyva kissé elkáromkodja magát, ékte-len sivitásokkal és kaczagással felénelk vissza neki.

„E majmok csak bizonyos időszakokban láthatók Gibraltárban, ugy hogy időnként telje-sen eltűnnek onnan. Afrikából jönnek át, Marok-kóbul, valahol a tengeralsó alatt. Gibraltár sziklaesucsnak tetejéről mély üreg vonul alá egészen a tenger szímeig, s a tengeralsó alatt bizonyosan átjárónak kell lennie valahol Afrika partjára. Gibraltár környékének lakói oly erősen hiszik e föltevést, hogy Afrika legközelebb eső pontját épen e körülmény miatt nevezték „Majom-hegy“-nek. Gibraltár majmai minden tekin-tetben hasonlítanak Észak-Afrika ismeretes apró majmaihoz, s ha olykor-olykor gyéren mutat-koznak oda át a „Majomhegyen“, annál többen vannak Gibraltár sziklaesucsnán; ha pedig ezen a csucson hiányoznak, több a bizonyossá, hogy a túlsó parton emelkedő „Majomhegy“ annál inkább tele van velök. A szikla üregét ember még nem vizsgálta meg soha, bár nem egy kalandszomszám mernők s más foglalkozásu ember lakolt életével a miatt, hogy abba le akart eszkedni.

„Ez állatok nem származhattak ide Spa-nyolországból, mert akkor a politikailag ugyne-vezett „semleres területen“ (az angol birtokot az ország többi részétöl elválasztó vidék), egy teljesen kopár és lakatlan földdarabon kellett volna keresztüljőniök, s e vándorlásnak némi nyomát vagy a környékbeli lakó hagyományai-ban vagy megbízhatóbb történelmi adatokban ez ideig csak földezhették volna; de aztán meg ha Spanyolországban csakugyan lennének maj-mok valami elrejtett, ismeretlen zugban, ennek az oly megrögzött és nyugtalan természetü „sportsman“-ek, mint a mi nyének az angol kato-naiszték, azóta rég nyomára jöttek volna.

„A Dover és Calais közt tervezett alagut létre jöhet talán, s a fölötté háborgó tenger hullámainak súlyát tömör ivék és oszlopok fenn fogják tartani, de mikor valaki Doverből a kész alaguton Calaisba fog átrándulni, ne feledje, hogy ez alagut eszméje teljességgel nem új s nem is eredeti. A majmok, midőn Európa és Afrika között saját alagutjukon járnak és kelnek, büszkéik lehetnek a gondolatra, hogy Darwin szerinti rokonak csak őket majmjok, midőn tengeri alagutat furnak, minthogy az övek, Gibraltár és Ceuta közt, hihetöleg a legrégibe tengeralatti átjáró. Vajjon emberi kezek hozták-e azt létre, vagy pedig a majmok készítették, mi-előtt „emberekké származtak volna le“, a dolog lényegén mit sem változtat. Ott járnak keresztül e kis állatok Afrikából Európába és vissza mindaddig, míg a két tenger hullámai szét nem rombolják rejtett átjárójokat s örökre el nem választják őket öseik sirtjától.

„Gibraltárban mindenki érdeklődik a maj-mok iránt, s nagy büntetésben van kiszabva azokra, kik őket háborgatják. Ha egy majom elköltözik az járnékvilágából, beigtatják halálát az öreg káplár által vezetett jegyzőkönyvébe s többnyire az újságok is nekrológot írnak róla.“

S. L.

Delejes órák.

Tudjuk, hogy az egyszerűbb és ilesőbb zsebhórák legényesebb részei aczéból vannak. E körülmény sok kellemetlenséget okoz a physi-kaai műszerekkel bajoskodó tanulóknak, és a műszergyárak műhelyeiben foglalkozó munká-soknak, mert az oly helyeken föllállított delejé-pek s általán véve az ott levő delejes vasdarabok vagy szerszámok közlése és hatása óráikat mindegyre használhatatlanná teszi. De másutt is bárhol, ha zsebhórák véletlenül delejvas köze-lébe jut, e közlése alkalmatlan s néha káros következményei nem szoktak elmaradni. Ilyen-kor aztán igen sok időbe és költségbe kerül a delej hatása által elrontott zsebhórákat megme-nzítálatni, azaz delejes tulajdonságátöl megfosz-tatni és ismét használható állapotba helyezni.

A magnetismus e különös, de nagyon ter-mészetes játékából közelebbről igen komoly kel-lemetlenség származván, e körülmény Mayer-t,

a Stevens-féle műtani intézet egyik jeles tanárát Hoboken-ben (Észak-Amerikában) egy épen oly czélyszerü, mint hasznos találmány fölfedezésére vezette. Mayer tanár többféle kísérlet után az órák delejenítésének igen egyszerű, de annál biztosabb módját találta ki. E szerint a delej-zett órák egy közönséges iránytű közelében az asztalra kell helyezni. Azután minden számje-gyet, a hogy a számlapon egymásután követ-keznek, a delejtűhöz kell tartani, hogy a delej-esség helyét és erejét az órában fölfedezessük. Tegyük fel, hogy az iránytű az északot és deket az V és az ezzel átellenben lévő XI számjegyek irányában mutatja. Ekkor a semleges pontok a VIII és II számjegyeknél vannak. A delej-erő hollétét ily módon fölfezeve, most már az órá-t vízszintes helyzetben jököra nagy delejes vas mellé kell helyeznünk olyképen, hogy a delej-vasnak és az órában rejülő delejnek egymémü vagyis akár északi, akár déli sarka egymás mellé essék. Ekkor az órában lévő delejességnek — például — északi sarkát a delejas északi sarkával gyöngén megérintve, és több ízben végigdörzsölgötve, ha ezután az órá-t ismét a delejtűhöz tartjuk, ugy fogjuk találni, hogy delejessége nagyban megapadt. Így tehát az említett dörzsölést addig kell folytatnunk, míg az óra delejességének északi sarkán a delej-erő teljesen elenyészett. Azután a déli sarkot vesszük elé, s a leirt eljárással onnan is telje-sen kiüzzük a delejességet, ugy hogy az óra delejes erejétöl megfosztatván, lassankent ismét teljesen használható állapotba jut.

A hal mint emberi tápszer.

A vigalmak idénye után beáll „nagy böjt-ben“ a hal képezi a keresztényen nemzetek nagy részének leggyakoribb húseledét, s így nem lesz talán érdektelen dr. Wetherbee-angol tudós és orvos véleményét a halról, mint emberi táp-szerül, pár sorban megismertetőnk. Dr. Wether-bee szerint a különböző állatok húsaiknak gondos vegyelemzéséből az tűnt ki, hogy a hal húsa sokkal nagyobb mennyiségü phosphort (vilót) tartalmaz, mint bárméni másféle állat húsa s így, tekintetbe véve Moleschotnak ama nevezetes mondatát, hogy „viló nélkül nines gondolat“ (Ohne Phosphor kein Gedanke), a hal húsat kell kiválóan „agytápláléknak“ tekinte-nünk. A szárazföldi állatoknál a viló leginkább a esontokban mésszel vegyülve mint vilvasav só (phosphat) fordul elő, míg az izmok inkább rostanyagokban bővelkednek. Ellenkezőleg a halak különböző fajainak húsaiban kevesebb rostanyag, de annál több viló van s ez utóbbi alkatelem bősége szerint változik, a hogy egyik vagy másik halfaj mozdulataiban és szokásaiban élénkbb vagy lassabb. E különbségtöl függ leg-nagyobb mértékben a különböző fajok arányla-gos értéke vagyis használhatósága is, a meny-nyiben azok a fajok, melyek mozdulataikban elevebbek és gyorsabbak, tehát a melyekben több a vilótartalom, rendszeren drágábbak és keresettebbek. Így például a lazac, e bámula-tosan élénk mozgásu halfaj s legközelebbi rokona a pisztráng, oly helyeken, hol bőven található és rendszeren áruczikket képez, a legrágább halak közé tartozik, ellenben a kevesbbé eleven moz-gásu és természetü fajok rendszeren a legalacsó-nyabb árakon kelnek el.

Oly nemzetek, melyeknek a hal ugy szólvá mindennapi tápszerül szolgál, dr. Wetherbee szerint kétségtelenül a leggyorsabb felfogásu és legélénkbb észjárásu emberekböl állnak és a szellemi foglalkozást sokkal inkább és tovább megbírnák kimerülés nélkül, mint a haltáplálék-kal nem oly rendszeren élő népek. Sőt azok a vad törzsek is, melyek többnyire hallat táplálkoznak, kétségkivilvü tevékenyebb és gyorsabb elmebeli tehetséggel vannak megáldva, habár e tehetség nálók nines is kellően kifejlöve s így tudatlan és műveletlen állapotban sinlődnék, és talán egyéb okok is nyögözik le őket ama szomorú és szánalomra méltó helyzetbe. De ha egyszer polgárosodottabbakká és keresztényekké lettek, az ichtyophagok (halevők) eme durva és mü-veletlen törzsei oly eleven és tevékeny értelmü és felfogásu embereké válnak, hogy a keresztényen tartományok beföldöl városainak élő nehézkesebb koponyájú (a doktor kifejezése szerint „bam-bább“ vagy „butább“) húsevöit könnyen meg-szegényíthetik.

STROGOFF MIHÁLY UTÁZÁSA

MOSZKVÁTÓL IRKUTSKIG.

VERNE LEGUJABB MÜVE.

HATODIK FEJEZET.

Úti viszontagságok.

A wladimiri állomáson sok új utas ült be. A többi közt egy fiatal leány is, épen abba a kocsi-ba, melyben Strogoff Mihály polgári ruhá-jában, térdeire fektetett uti táskájával, szentelen és látszólag semmi iránt nem érdeklődő helye-tében ült.

A leánya, ki épen Strogoff Mihálylval szemben foglalt helyet, vörösbőröböl készült sze-rény uti táskájával, mely összes podgyását látszónt magában foglalni, azon szemérmes gyermekek köze tartozott, a kik szemeiket lesütve, semmit sem látnak, mégis mindenért elpírnak. Alig volt tizenhat vagy tizenhét éves; arca valóban csinos; hosszu leeresztett haja, fülében az arany karika, szigoruan szláv viseletre mutatott, mit arczának egészen szláv jellege is igazolt. Szemei, barnaságuk daczára is, végetlenül lágy kifejezéssel bírtak. Egyszeres orr s finom metszetü ajkak egészték ki arca bájait. Termete magas, karcsu, mozdu-latai — bár félénkek és túlszerűnek, — könnye-dek és erőteltes nélküliek voltak.

Strogoff Mihály figyelmesen vizsgálta a leányt, a ki épen szembe ült vele. Határozott s erélyes jellem levén maga is, nem lehetett, hogy észre ne vegye, hogy a fiatal leányban is, szerényése s látszó félénksége daczára, hasonló tulajdonok rejlenek. A leány ruházata litván népviseletre mutatott, a balti-tengermelleki vidékekről. De hova utazik egy fiatal leány oly messziről, egyedül, minden kíséret nélkül? Mily bátorság és vállalkozási — vagy mily fontos és életbevágó ok kell ily elhatározásra! Valóban oly hosszu utról jö-e, mint a balti-teng-ger melleke? S Nisni-Novgorodba, vagy még tovább utazik? Várja-e ott valaki: apa, testvér, völegény? Vagy csak maga erejére és sorsára bízza utazását?

Egy ízben a leány mellett ült utas, egy durva kalmár, elszunnyadva, fejét csaknem a leány vállára ejtette. Strogoff Mihály erőlyesen felrúta az alvót s figyelmeztette, hogy fordul-jon másik oldalára. Ennyi szolgálatot tett a védtelen leánynak, különben egy szót sem vál-tottak együtt, s a czár futára megelégedett a figyelmes szemlélettel, melylyel csinos uti társát folyvást, bár nem feltűnőleg, annál kevesebbé bántólag, kísérté.

De jött egy körülmény, mely egész valójá-ban megismertette Strogoff Mihálylval a fiatal leányka jellemét.

Mintegy 12 verstnyire a Nisni-Novgorodba érkezés előtt, a vasut egy hirteleni görbületénél, a vonat erős zökkenést szenvedett; aztán egy pillanatra egészen megzavarodott s dőözögve haladt — és megállott. A mozdony kiugrott a sinekböl, de a homokban szerencsére felakadt s nagyobb szerencsétlenség nem történt; pedig alig pár ölnyre már egy mélységbe zuhant volna, s magával ránthatta volna az egész vonatot.

A rémület általános volt. Az utasok a nagy zökkenéstöl összerötdöttek, egymásra estek, ki-sebszerű sérüléseket kaptak. A kocsik ajtáit siettek felnyitni, s mielött még a vonat megállott volna, tolongtak, hogy ki ugorhassék le előbb. Átálatos zavar, rendtelenség.

Strogoff Mihály legelőször is szomszédnő-jére gondolt. De mig a többi utasok, ütődéseik-ből felugrálva, a kocsiból menekülni törekedtek

s egymást majd elűtötték, — a fiatal leány szépen a helyén maradt, s ijedelmét csak arca elhalványulásával árulta el. Vártá mi lesz. Strogoff Mihály is várt.

A leány, meghúzódva ülésében s annak sarkába szorulva, nem gondolt a kiugrásra, — a mi, bármely elragadott kocsiból, sokkal kockázatosabb dolog, mint a bennmaradás. Strogoff Mihály sem mozdult. Mind a ketten, s csak ők ketten, a kocsi maradtak az általános menekülés közepette.

— Erélyes természet! gondolta magában Strogoff Mihály.

Az egész veszély azonban nem soká tartott. S mindössze annyi volt a baj, hogy míg a kiugrott mozdonyt a sínekbe visszamelték s egy pár kocsit elszakadt lánczait helyrehozták: egy órai késedelembe került.

Végre is a vonat ismét rendben volt s megindulhatott, és este félkilenczór szerencsésen meg is érkezett a nisonovgorodi pályaudvarba.

Mielőtt valaki a kocsiból kiszállhatott

A leány épen szemben ült vele.

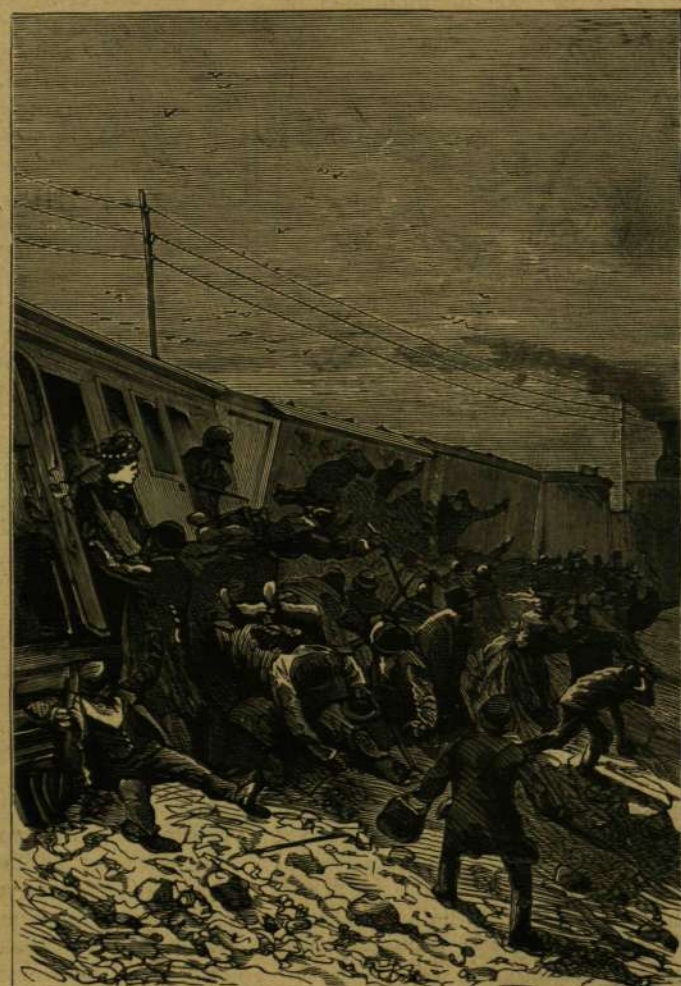
— Oda.
— Mely uton?
— A permi uton.

— Jól van, — felelt a rendőrtiszt. — El ne feledd igazolványodat a városban (Nisonovgorodban) a rendőrségi hivatalban láttatni.

A fiatal leány szótlanul intett, hogy nem fogja elmulasztani.

E szóváltást hallva Strogoff Mihály, meglepetést s egyszersmind szánalmat érzett szívében a leány iránt. Hogyan! e fiatal leányka, egyedül, kíséret és védelem nélkül mert utnak indulni a távol Szibériába és pedig oly időben, mikor az ut egyéb nehézségeihez és veszélyeihez még egy fellázított s megtámadott ország minden zavarai is járulnak! Hogyan fog megérkezhetni céljához? mi lesz belőle ott, vagy addig?

A rendőri szemle be levén fejezve, kinyitották a vagonok ajtait. De mielőtt Strogoff Mihály egy mozdulatot tehetett volna, hogy a

Mindenki tolongott, hogy ki ugorhassék le előbb.

STROGOFF MIHÁLY UTAZÁSA.

volna, a rendőrség emberei az ajtóhoz léptek s egyenként megvizsgálták az utasokat és igazolványukat.

Strogoff Mihály is előmutatta a maga podaroshniját, mely Korpanoff Miklós névre volt kiállítva. Az rendben volt.

A vele egy kocsiiban ült többi utas, valamennyien kereskedők, kik csak a nisonovgorodi vásárra jöttek, egyáltalában nem látszott gyanusnak s mindenki szabadon bocsátott a maga dolga után.

A fiatal leányka nem mutatott rendes utlevelet, miután ilyen nem is szükséges Oroszországban, hanem egy külön tokba zárt igazolványt, mely egészen sajátos természetűnek látszott.

A rendőrtiszt nagy figyelemmel olvasta azt végig s aztán szorgosan összehasonlítva a beírt személyleírás az átnyújtó egyéniségével, így szólt a leányhoz:

— Rigából való vagy?
— Onnan, felelé a leányka.
— És Irkutskba utazol?

leányt kiszállani segítse, a fiatal litvánó már leszállott s elvegyült a tömegben, mely a pályaudvarban tolongott...

(Folyt. követe.)

Egyveleg.

— **Nők a távirtdánál.** Magyarországon jelenleg összesen 171 távirtdán van alkalmazásban. Ezek közül a budapesti főállomásra 38, Pestre 29, Budára 9, Pozsonyra 10, Miskolcra 7, Nagy-Váradra 6, Győrrre 5, Pécsre 5, Temesvárra 4, Nyitrára 3 és Fiumére 11 esik; míg a többiek az ország más távirtdán-állomásait mint másodékek, folytonos szolgálattal bíró állomásokon (reggeli 7-től esteli 9 óráig) vannak beosztva. Az alkalmazott nők mind rokonai, legtöbbször nejei avagy leányai a távirtdánállomásoknak. A fővárosi központi- és a temesvári távirtdán-állomáson a távirtdánok külön teremben, a többi állomáson azonban a férfiakkal egy szobában hivataloskodnak.

— **A philadelphiai kiállításról.** Az Egyesült-Államok összes vallásfelekezetei az egyes hitfelekezetek történetére, hitágazataira, szokásaira és

irodalmára vonatkozó könyvgyűjtemények kiállítását által szándékoznak a philadelphiai kőztársulatban és nemzeti ünnepélyekben részt venni. — A tárlaton egy ugynevezett „Gyermek-éremkönyv” is lesz kiállítva, mely az 1876-ban élt oly gyermekek neveit fogja megörökíteni, a kik zsebpénzük meggazdálkodott részét valami jó ügy előmozdítására áldozták.

— Szó van ugynevezett „évszázados emlék-levelezőlapok” (Centennial Post-card) kibocsátásáról is, melyeket a célznak megfelelő alkalmas felirattal fognak ellátni s mint kiállítási emléket Philadelpiában fognak árulni. Ugyane tervet akarják életbe léptetni a kormány által árult bélyeges levélpapírokra nézve is. — A „New-York-World” írja: „Egy mormon hitű polgártársunk a Nagy-Sós-tó vidékéről a kiállítási bizottságnak ajánlatot tett, hogy ő is hajlandó lenne nyolcz feleségét Philadelpiában kiállítani, hogy így az amerikai élet egyik fontos társadalmi mozzanata szintén képviselve legyen. A mormon biztosította a bizottságot, hogy nejeinagyon is készek magukat kiállíttatni.” — A műcsarnok üvegkupoláját 2000 gázláng fogja megvilágítani. Minthogy a kupola teteje a Schuykill folyó színe fölött 266 lábnyi magasra emelkedik, a kivilágított

Az ellenséges Duna.

Fővárosi tárcza.

— Apad?
— Dehogyan apad: árad!

Ezt a pár szót halod most minduntalan, a hol csak két ember találkozik egymással. Pótolja a köszönést, s megismerkedés kapcsán szolgál olyan emberek között is, kik soha azelőtt nem látták egymást, mintha egyikük Nisnei-Novgorodban, a másik pedig valahol a popocatepeli vulkán tövében lakott volna eddig.

Nem tanácsos a Duna felől jönnöd. Tíz ugyanoda tartó ember közül legalább három-negy dobja eléd az aggodalmas hangon tett kérdést: Árad, kérem?

— Árad bizony!

— Szessz! — szól nyelvet ajkához szorítva a kérdező, gőzerővel rohanva a folyam felé.

Megesik az is, hogy egyik-másik szemközt jövő már messziről állhatatosan rád szegzi szemét. Valjon mit akarhat? tündölni magadban, azon gondolkodva, hogy nem hágtál-e valaha tyükszemére vagy vetted tén tollad hegyére?

No most már csak néhány lépésnyire van tőled. Ugy néz rád, mintha minden perczen keztyűt vagy névjegyet készülné dobni eléd. De ime, megszólal.

— A Dunától tetszik jönni?

Ahán! — gondolod magadban, hát csak ennyi az egész.

— Igen; árad!

S könnyű kalapemelessel ez is a part felé siet.

Szóval, nálunk most minden érdekltség a Duna körül fordul meg, s nincs szívesebben látott ember, mint a ki híreket tud hozni felőle. Egy-egy szegény ördög szinte hajlandó szerencsének tekinteni magára nézve az árvíz-aggodalmat. Például az a vékonydögű számtiszt vagy rendszerinti írnok, a kinek létezéséről a nagyságos principális ur csak azóta vett tudomást, hogy árvízveszély van. Eddigél szóra sem méltatta az aláztatósan görnyedező subaltnust, most azonban reggelenként meg-megáll íróasztala előtt.

— No amice, maga Budán lakik. Mit gondolsz: be fog-e dőlni sok ház?

A szegény fiu egész boldog, hogy azt viszonozhatja: de mennyi!... Szentül hiszi, hogy a principális ur föl fogja közelebb terjeszteni nevét az előléptetésre ajánlottak sorában. Hogyne? Ő nagysága két hét óta naponként szóba áll vele. Mily kitüntetés!...

De hát elég baj az, hogy a Duna még egyre igénybe veszi a főváros lakosságának érdekltségét. Azt jelenti ez, hogy a haragos hullámok szüntelenül újabb martaléka leselkednek. „Hannibal ante portas!” — kiáltották valaha egymást rémitve a régi Róma lakosai. „Kapuink előtt a Duna!” — hangzik február 24-dike óta a vészriadás az ostromzár alatt tartott fővárosban.

Pedig a bős folyam-isten meglegegedhetnék már a tőlünk erőszakosan kiesikart áldozatokkal. A hóvá hullámaint küldte: vad rombolás jelzi dúló hatalmát.

Toll és rajzoló ön — lapunk mai száma bemutatja az utóbbi sikerült termékeit is — gyenge eszközök a pusztulás azon ezeralaku jelentkezéseinek visszatükrözésére, melyekkel főleg az új-pesti ut mentén s magában Új-Pesten találkozol.

Balra és jobbra e régi fáktól szegélyezett, s mindig kitűnő karban tartott országúttól, mely majdnem nyilgyenesen vezet a váci boulevard végéig Új-Pestnek, alacsony fekvésű, töltésektől s keresztutaktól megszakított lapály terül el, mely csak a most említett község közelében domborul partossá s magassá, de csak az utól jobbra. Maga az országút hatalmas töltés, melynek legalacsonyabb része is legalább 21 lábnyira fekszik a folyam szempontja fölött. Ha máskor lenéztl lombos fái alól az alatt elterülő lapályra: oly benyomódott volt, mintha az első emeletről néznél le az utca járdájára.

A balra eső lapály az, hol az árvíz eddigél a legsúlyosabb károkat okozta. Nem azért, mivel tén az ott nagyobb dühvel rombolt volna, mint másutt a Duna mentén, hanem mivel e helyen találta maga előtt a legzúdtagabb s legbővebb anyagot, melyen ádáz haragját kitölthette.

Ez a mély fekvésű sík, melyet jobbról az új-pesti országút, balról pedig a Duna szegé-

lyez: gőzhelye a főváros gyáriparának. Egész város magában véve, mely csodás alkatu és terjedelmű épületeket számlál. Láthatatsz itt szédítő magasságu, négy-ötletes gőzmalomokat, hosszán elnyúló mőhelyeket, óriási szarító-palásokat, gőzkazánok és vízemelő gépek számára épült rotundákat, rengeteg rakodó-udvarokat, s számos más, egyedül a célszerűségnek, de nem az építészeti szépségnek is számot adó épületeket. Közben-közben egy-egy munkáslak vagy koresma húzza meg magát, melyeknek házteteje majdnem egy színvonalban van az országút gerinczével.

Máskor itt sötét füstfelleget boesát világgá a magas gyárkürtök sorak, tompán dübörög a gőzmalom, zakatol a sok gépkerek, fehér lisztől porzik a járda, fekete kőszénport kavarr föl a rengeteg mecklenburgi vagy holsteini lovak által nehezesen vont terhes szekér, sikolt a fűrészelő gép, szóval száz meg száz új alakban jelentkezik a nagy gyártelep tevékenysége.

Most a Duna sárgás hullámain uralkodnak az egész nagy lapályon, s hivatalan tolokadásuknak a város felé csak a Tüköry-féle s a váci töltések vetnek gátot.

Az előbbi az új-pesti országúttól balra örködik a Lipótváros fölött, az utóbbi ellenben a régi váci temető mentén vonul el, nagyot kanyarodva a zsidó temetőnél az államvasut felé, melynek állatkertjéből messzire kikandikál a dombos helyre épült bagolyvár szürke tornya.

Az ár nem elégedett meg azzal, hogy kedvére terpeszkedhetik a balra eső lapályon, hol miatta nem fért meg a gyárkürtök, nem dörömbözhetnek egyhangu robajjal a gőzgépek s nem keresheti meg mindennapi kenyerét néhány ezer munkás. Átesapott az új-pesti országút alacsonyabb részein is, s a hol mélyebb helyre talált az országút s az osztrák államvasut töltése között: sietett megtölteni szinig azt is.

Lzgató, de borzalmasságában is megkapó látvány volt az: elnézni február 25-én, hogyan tör magának utat a huszonnégy lábnyi magasra dagadt, s majdhogy embert nem döntő északi szélvésztl korbácsolt Duna a Terézváros mély síkja felé.

A szeszfinomító gyárnál az országuton átesapó ár e nap délutánján csakhamar megbirkózott azon töltéssel, mely a vámsorompótól jobbra vonul a Rákos felé. Hogy odaértünk: ép tülhágott e töltésen, s három-négy patakban zúdult le azon lapályba, melyet egyfelől ép az említett töltés, s azon kívül a váczitemető, az új-pesti országút s a zsidó temető fala szegélyeznek. Az egész egy katlant képez, melynek természetesen meg kell telnie vízzel szinig, ha az felülől ömlik belé, mint itt történt.

Minthogy azonban még e lapálynak is volt valamivel emelkedettebb része, a hová egyelőre a lezúduló víz nem hatott el: nem tartottuk kockázatosnak vállalatnak hosszában végig menni rajta, a véghől, hogy a váci temető mögött elnyúló hasonnevű töltésre mehessünk. A homokos talaj csakugy itta a fölötte előmlő vizet, melynek előősei alig felhüvelyknyi magas erek alakjában kutatták a mélyebb rézeket. Lassan, mint a csuszó kigyó, szivárgott előbbre a most annyira gonosz elem, melyre mi úgy tekintünk, mint egy öntudatos ellenségre. Most még csak lábainkat sem áztatta. Nemsokára azonban be fogja tölteni e katlant.

A töltés aljában azonban az ár már sodró sebességgel folyt tova egy szűk árokban, melyet át kellett ugranunk, hogy a töltés lejtőjére kapaszkodhassunk. Elnéztlünk a löportornyok s a városliget felé. Háromnegyed óra sem telt bele, hogy visszakerültünk azon helyre, hol a töltést megmásztlunk — s a lapályból már nagy tö vált, melynek felszínén tájékozva rohantak a hullámok a töltésnek.

A gonoszak! Megtáltlták az utat, mely a Terézvárosba vezet. Hanem ez a töltés nem mutatkozik hajlandónak nekik ajtót nyitni, mint az 1838-iki védágt, melyet márczius 13-án éjfélkor, hitvány kártyavár gyanánt rombolt szét a huszonnégy lábnyira dagadt Duna.

De minő örütltség! Az új-pesti országúttól most is emberek igyekeztek meg a temető dombosabb szélén a töltés felé, melynek biztos magaslátán száz meg száz kíváncsi nézte a közeledőket. A temető szélét csapkodta az ár. Itt ott már bezúdult mélyebb részeibe a víz. Az árok, melyen az imént még megerőtetés nélkül

ugrottunk át, most már egész patakka dagadt. Ijvedve látták a közeledők, hogy már el vannak vágva a töltéstől.

Már most hová? Vissza, a honnan jöttek? Odáig messze van, s a temető szegélye, melyen jöttek, egyre s pedig szemléltomást fogy a dagadó vízben. Jobbra, a háborgó tóvá változott lapályon, már vällig éra bős elem. Balra a vizerektől s apró patakoktól befutott temető. Elöttük a megdagadt árok sodró, szennyes folyadék.

Hová? Harminczan-negyvenen állnak már ijedelemtlő halványodó arczval a temető keskeny szegélyén. Üvölt az orkán, dagad az ár, rohan a víz. Egy negyedóra mulva már e keskeny földnyelv is el fog tűnni a hullámokban. Pedig a biztos töltés oly közel van hozzájuk.

Egyszerre csak egy hőrighogás síhedre, a ki jó ideje nézegette már, hol legkeskenyebb az árokból left patak, neki iramodik, s a legalább is kilencz lábnyi széles vízmedret oly ügyesen ugorja át, hogy még csak elre sem bukik a töltés lejtőjén.

A példa gyújt. A földnyelven szorultak mindegyike földturi bugyogóját, s a szabadító ugrást egyik a másik után kezélfáztatja meg. Mily jó torna-tanító a veszély! Apró, tömzsi emberek, a kik rövid lábaikkal máskor nagyot lépni sem igen tudnak, most, fűze a sarkukhoz tapadó veszélytlő, olyan ugrásokat produkálnak, mintha az atletikai klub gyakorló-porondján üznék naphosszant e sportot. S ez ugrás annál nehezebb, mivel a lábna a töltés meredek lejtőjén nagyon rosz támpontja van. Sokan orra buknak, mások, a kik rövidre szabtlák az ugrást, térdig vízbe jutnak. A helyzet, mely az imént még tragikusnak látszott, hirtelen komikussá változott.

Már mindnyájan ideát vannak, csak egy öreg ember s egy uriasan öltözött asszony pilantanak kétségbeesett arczval a rohanó vízzel telt patakra. Ezek nem ugorhatnak. Ki fogja őket a töltésre hozni?

De ime, akad szabadító. Egy derék vasuti ör, kinek mellé katonai érdempénz disziti, lefutva a töltésen, átugrik a patakon, s előbb a nőt, aztán az öreget hozza át a vízen, mely az árok közepén mellén fölül ér, s melynek rohama majd hogy el nem sodorja. A közönség megéljenzi a bátor mentőt, valamelyikünk pedig idezi azon diesztő költemény bekezdő sorait, melynek hőse szintén mint életmentő tűntette ki magát árvíz idején:

„Hoch klingt das Lied vom braven Mann,
Wie Orgelton und Glockenklang.“

Ez a kis árvíz-epizod azon a napon történt, midőn a rémület egy a fővárosban, mint az új-pesti ut mentén tetőpontra hágott, s mikor a Viktoria-gát kettészakadása nyolcz-tíz lábnyi mély vízzel töltötte meg az ezen s a Tüköry-töltés között fekvő lapályt.

Azóta az új-pesti, s illetőleg a váci országúttól balra fekvő egész síkság nagy tengert képez, melyből megannyi sziget gyanánt tekintenek elő gyárak, lakházak, majorságok sat. E siralmas képek egyik részletét mutatja be azon rajzunk, mely az elárasztott s jobbadára már elmosott Viktoria-gát mentén elterülő kiöntést mutatja be.

A hét közepéig még társaskocsik közlekedtek tengelyig erő vizben Új-Pestig. Most azonban, hogy a vizállás ismét megközelíti a február 25-ikét, s vagy négy nap előtt az országuton átesapó ár lesodort róla egy szekeret lovastul, kocsistul: csak csolnokon juthatsz odáig.

Hogy Új-Pest felé közeledel, egyre idegrázóbbá válik a látvány. Ime a szeszfinomító gyár, melynek hosszú istállói tetőig állnak vízben. Néhány más tető és kemény a sugáruti-építő-társaság gyárhelyiségeit sejteti. Amott a Zaretsky-féle gyufagyár, a kalapgyár, a neufchateli aszfalt-társaság épületei, a hordógyár, a vegytani szerek gyára, a Hartmann-féle gépgyár, s még néhány más ipartelep, melyeknek falai nyolcz-tíz lábnyira állnak vízben. Egy emeletes háznak nyílt folyosóját csapkodja az ár, s már-már az emelet ablakain keresztül berohanni.

Azt ugyan soha sem hittél volna, hogy az új-pesti országút tövében a gőzhajó-társaság nagy teherhajói kössenek ki. A mi még megmenthető a gyárakból — főleg a rengeteg fakészlet — azt e hajókon iparkodnak biztonságba hozni. De a szálfák, gerendák, gyalult deszkák, faburkolat-kockák, hordódongák s léczek óriási

A fővárosban az adakozásokból e hó 10-ig 108,968 frt 91 kr, 10 lira, és egy ezüst frt gyűlt be. Ujabbán a király megengedte, hogy a megürült főpapi jövedelmekből 15,000 frt az árvízkarosultak segélyezésére fordítsák. Ez összegből 3000 frt a budapesti szerencsétlenek közt osztatik szét.

Irodalom és művészet.

— A „Budapesti Szemle“ márczius-aprili színe már elhagyta a sajtót, s a napokban küldetik szét az előfizetőknek. Érdekes tartalmából már előlegesen is megemlíthetjük a szerkesztő Gyulai Pál szép költeményét, melyet a Kiszaludt-társaság jelen évi ünnepélyes ülésén felolvastott, s melyet mai számunkban vesznek olvasóink mutatóványa. Ugyanezen számában a Szemle egy szerb beszélyt is közöl, „Bozsicza“ címűt Popovics Milorádtól, ki a belgrádi ifjabb írók egyik legkitünőbbje. E beszélyt Kállay Béni né, szül. Bethlen Vilma grófnő fordította le magyarra, s mutatóványa becsátotta közre abból a kötetből, mely szerb beszélyeket foglalva magában, nemcsak önállólag is meg fog jelenni. A fiatal grófnő, midőn férje belgrádi főkönyv volt, megtanulta a szerb nyelvet, s most ezt irodalmunk érdekében kívánja felhasználni. A szomszéd, kisebb nemzetek irodalmának ismerete nem csak előnyös, de szükséges is reánk nézve, s ezért csak örvendhetünk rajta, ha e kötet meg fog jelenni.

— „Deák Ferencz emlékezete“ című könyv jelent meg a Deutsch-testvérek kiadásában. Szerkesztette Török Kálmán, ki több érdekes cikket is írt a műbe. A munka ezenkívül Jókai Mórtól, Salamon Ferenczről, Szilágyi Sándortól, Ágaitól, s másoktól tartalmaz aprób-nagobb közleményeket. Tizenöt kép is van benne. A mű bolti ára három frt.

— „Gyászhangok Deák halálára“ című zenemű jelent meg Táborczy és Parsch zeneműkezeskedésében. Írta Langer Viktor. Ára 60 kr.

— „Üllő és kalapács.“ Spielhagen Frigyes ily című regényének első kötete megjelent magyar fordításban. Fordította H. Batta Szilárd. A 331 lapra terjedő kötet ára egy forint.

— Bulyovszky né asszony f. hó 6-án fejezte be a nemzeti színháznál, többszöri félbeszakítással elég hosszuravult vendég szereplését, Wildbrandt, „Arria és Messalina“ -jában, melyet ezuttal már negyedszer hozott itt színpadra. Mindenekelőtt a művésznek repertoire-ja hívja föl figyelmünket. A most említett darab, mely római tárgyú akar lenni, de minden római élet s minden művészi és költői bees nélkül való, a legnagyobb tért foglalja el benne. Valóban nem méltó tér egy valódi művésznek nemesebb becsúgyára. A minden szeméremből kivetkezett asszony, ki nek bűnéit meg a szerelem és szenvedély sem enyhíti, nem oly alak, melyet nemesebb művészet, költői vagy színészi, magának tárgyul választana. A művésznek többi szerepei is, melyekben színpadunkon föllépett, tulajdonképen silányak. Hogy a természetlen és vizenyös „Deborát“, hogy a magát német színpadoknál is rég lejárt „Veszedelmes nagynénét“ még színpadunkon felelevenítsék, részben még kétszer is: ezt valóban nem reméljük. A „Kameliás hölgy“ és „Lecouvreur Adrienne“ jó debut-szerepek tartatnak, de kitűnő s kiváló költői becsúdaraboknak alig. Marad tehát Bulyovszky né összes fellépéseiből az egy „Stuart Mária“ oly szerepek, melynek alakítása egy magasabb irányú s nemes izlésű művésznőnek is becsúgya méltó tárgy lehet. Vajjon nem találhatott volna-e Bulyovszky né múlttal magának, melyen külföldön gyarapított művészetét hazájának bemutathassa? Vajjon a német repertoire hulladékaiban akar-e tüdőkölni nálunk, mert nekünk ez is jó? Valóban, nem vagyunk oly gazdagok művészi erőben, hogy Bulyovszky né győzelmét még most is, ereje és virágzása javán túl, ohajtandónak ne tartanók; de csak azon feltétel alatt, ha német színészsége ilyen remissitáit nem hozza magával s más szerepekben kíván koszorukat aratni. Mert hogy arathat, az bizonyos. Bár sokkal magasabban áll a művészi rutin, ügyesség, s bizonyos fogások tekintetében, mint a valódi bensőség, érzés és szenvedély dolgában; de tagadhatatlanul annyi a tanulmánya, oly gondolkodó, kiszámító, s a külső alakításban oly

hatásos művész, hogy helyeselnünk kellene, ha őt az igazgatóság ismét állandóan a magyar színpadhoz tudná kötni.

— Népszínház. Szombaton és vasárnap a „Pelekesi Notárius“ került színpadra, melyben Tihanyi játszott a sikerrel a címszerepet. — Hétfőtől kezdve folytató a „Talléros pékéné“ című operetta került színpadra. — Lukács Sándor megkezdte már segédrendezői működését a népszínházban, hol közelebb a következő darabok fognak színpadra kerülni: Rákosi „Ripacsos Pisták“ -ja, Csepregi „Vízözön“ -e, Tóth Ede „Tolonec“ -a, a „Háromcsőrű kacska“, „Nyomorúság a korszokban“, Lecocq „Pomponé“ -ja sat.

Közintézetek, egyletek.

— A magyar tud. akadémia mennyiség- és természettudományi osztályának hétfői ülésén dr. Balogh Kálmán érdekes előadást tartott „Az agy féltekéinek s a kis agynak működéséről.“ Értekezés főleg saját kísérleteiről szólt, melyeket jobbadára kutyákon tett. Az eredmény az, hogy az agy szürké-állományainak izgatása folytán határozott izomműködések következnek be. A mint különböző pontokra történik a hatás, különböző mozgások jönnek létre, s bizonyos gát bízottsági tag és Patrubány főorvosok megjelentek a kerepesi-úti temetőben, hogy a földöntérségi sirenélk helyét kiszemeljék. A bizottság megtekintette a temető minden részét és ismételt meggyőződött arról, hogy a sirtápolna, melybe Deák tetemei ideiglenesen letétek, a legalkalmasabb fekvési hely a sirenélk felállítására. A sirtápolnára az ideiglenes felírást: „Itt nyugszik Deák Ferencz“ e héten fogják feltenni. Megemlíthetjük itt, hogy a Kolozsmegyében fekvő márványbánya műveltetői részéről Gyarmathy Zs., Mike L. és Szepessy F. urak azon ajánlattal fordultak a fönt említett bizottsághoz, hogy Deák Ferencz számára márványkoporsót ohajtanak készíttetni. A bizottság köszönettel fogadta ez ajánlatot, s a bányatulajdonosok most Olaszországból hozatnak egy kitűnő szobrászt, ki a koporsó kellő díszszel és művészettel elkészítse. A koporsó annak idején a Kolozsváron, mint Budapestben közszemlére leend kitéve.

— A királyné, ki „Pálffy grófné“ név alatt utazik, márczius 5-én érkezett Anglia fővárosába. Az indóházból a királyné a szolgálattevő udvarhölgy s báró Nepcsa kíséretében a Hotel Cherridgebe köcsizott. A királyné legközelebb Easton-Nestonba, Pomfret lord egykori kastélyába megy, hol a vadászati idény végeig marad. Ő Felsége vadászkiérete már ott van. A királyné Easton-Nestonban nővérével és sógorával, II. Ferencz nápolyi exkláryával s nevével, kik hosszabb idő óta Angliában élnek, fog találkozni.

IX. Pius pápa a magyar árvízkarosultak javára ötezer frankot adományozott. Mint a bécsi lapok írják, a bécsi pápai nuntius ez összeget átadta b. Wenckheim miniszternek.

— Bécsben járt miniszterek kedden este érkeztek meg Bécsből. A Duna tengerre dagadt mellékfolyói az osztrák államvasut töltését több helyen annyira alámástok, hogy a vonat, melyen jöttek, e miatt csak 1 1/2 órai késedelem után érkezett meg. Stadlau előtt az árterület hídján lehetőleg lassan járt a vonat; Érsekkujvárnál a Vág hullámai rongálták meg a töltést, s a vonattal csak nagy óvatosság mellett volt lehetséges rajta végig jutni. Az államvasut ügybuzgó igazgatósága igyekszik, hogy minden törtenhető szerencsétlenségnek elejét vegye.

vetek, régiségek, ásatagok, növények és fák magvai, könyvek stb. vannak. A hallgatóság élénken megéljenete a fölolvastó.

— A magyar írók és művészek társasága vasárnap tartotta évi közgyűlését. A titkári jelentésből látjuk, hogy a társaságnak jelenleg 278 tagja van: 184 író, 74 művész és 20 műbarát. Bevétele a múlt évben 11,052 frt, kiadásá pedig 10,999 frt volt. — A Petőfi-ház megvételére eddig 752 frtot gyűjtött. Jelentékeny indítvány volt: egy írói és művészi nyugdíjjutalmazás létrehozása, mit még ez évben akarnak foganatba venni. Elnöknek ismét Szigligetit választották meg, alelnöknek Hatala Pétert és Feleket, titkárnak Szana Tamást, pénztárnoknak Bene-Deák Józsefet. A társulat Tóth Ede emlékére ünnepélyt fog rendezni.

Mi ujság?

— Az országgyűlés jelen időszaka már a napokban be fog fejeztetni s lehető rövid idő alatt megnyitják a második időszakot. E második ülészek huszvéig tart, s akkor az üléseket elnapolják szeptemberig.

— A Deák Ferencz sirenélké ügyében kiküldött bizottság részéről vasárnap délelőtt Gorove István elnök, Baross Gábor jegyző, Ráth Károly főpolgármester, Kammermayer Károly polgárm., továbbá a főváros részéről Havas tanácsnok, Halász Géza bizottsági tag és Patrubány főorvosok megjelentek a kerepesi-úti temetőben, hogy a földöntérségi sirenélk helyét kiszemeljék. A bizottság megtekintette a temető minden részét és ismételt meggyőződött arról, hogy a sirtápolna, melybe Deák tetemei ideiglenesen letétek, a legalkalmasabb fekvési hely a sirenélk felállítására. A sirtápolnára az ideiglenes felírást: „Itt nyugszik Deák Ferencz“ e héten fogják feltenni. Megemlíthetjük itt, hogy a Kolozsmegyében fekvő márványbánya műveltetői részéről Gyarmathy Zs., Mike L. és Szepessy F. urak azon ajánlattal fordultak a fönt említett bizottsághoz, hogy Deák Ferencz számára márványkoporsót ohajtanak készíttetni. A bizottság köszönettel fogadta ez ajánlatot, s a bányatulajdonosok most Olaszországból hozatnak egy kitűnő szobrászt, ki a koporsó kellő díszszel és művészettel elkészítse. A koporsó annak idején a Kolozsváron, mint Budapestben közszemlére leend kitéve.

— Öngyilkosságok. Mártonffy György budapesti fiatal ügyvéd, kedden délelőtt a „Tigris“ szállodában sziven lötte magát. Egy órával előbb még vidáman fogadta barátait. Nót hagyott hátra, kit alig fél éve vett el. — Kolozsvárt Rind Károly gépész, vas- és rezöntő a napokban föbeléte magát. Zilált vagyoni viszonyok, melyeket az üzletpangás eredményezett, bírták e kétségbeesett tette.

— Adakozás az árvízkarosultak részére. A „Vasárnapi Ujság“ szerkesztőségéhez beküldött: Debreczenből öz. Kenesey Zsigmondné 10 frt. — Bogojevától Brandner Pál 1 frt. — Máramaros-Szigetéről Halász Ferencz né által 81 frt 60 kr. Ez összeghez, mely a budapesti árvízkarosultak részére küldett, a következők járultak:

- Halász Ferencz né 5 frt., Papsz Ignác né 1 frt., Dévay György né 1 frt., Ábrahám Károly né 1 frt. 50 kr., Görög Dániel 1 frt., Kapu Lajosné 3 frt., Pusztay Linka 1 frt., Löwinger Ceczelia 1 frt., Sternberg Lipót né 1 frt., Buzáth Bogdán 1 frt., Dávidovits 50 kr., Hegyesné 50 kr., Marosán Albertné 2 frt., Csuszorné 1 frt., Káhány Chaim özvegye 3 frt., Sorgner Ferdinand 3 frt., Aron Násch 50 kr., Benjamin Sámuel 1 frt., Káhány József 5 frt., Galle Albertné 1 frt., Kaufman Ábrahám né 1 frt., Káhány Pinkász 2 frt., E. F. 2 frt., Fábry Károly né 1 frt., Modern Juda 50 kr., Tyrnauer György 1 frt., Halpert Náthán 2 frt., Bárány Simon 50 kr., Ádamkovitsné 1 frt., Todorovits Todor 1 frt., Pál Joachim 1 frt., ifj. Orosz István 1 frt., Jakabovitsné 2 frt., Englisné 2 frt., Orosz Imre 1 frt., Orosz és Papp 1 frt., Buzáth Márton 1 frt., Halász István 2 frt., Girsik Adolf 1 frt., Bucsinyi István 1 frt., Ember Mihályné 3 frt., Szenási Róza 1 frt., Hollósy Ilona 2 frt., Haasz Netta 2 frt., Fuchs Mandel Ilona 2 frt., Veisz Sammelné 10 kr., Fuchs Miksáné 2 frt., Sidlotski Ágnes 50 kr., Geisztné 2 frt., Káhány Nachman Hersné 1 frt., Sternberg Adolfné 1 frt., Botha Klára 1 frt., V. J. 2 frt., Petrovits Gotfrid 1 frt., Széles Antal 2 frt. Összesen 81 frt 60 kr.

— Deák Ferencz emlékezete a pesti reform- és felsőbb tanintézetek vasárnap, f. évi márcz. 12-én d. e. 10 órakor a Kalvin-terti templomban gyászünnepet ülnek, mely alkalommal Török Pál lelkes s superintendentus fő elnökségét tartani.

— Gino Capponi, Olaszország egyik kitűnő fia, kiról Kossuth Lajos, legutóbbi levelében ehíltást tett, a múlt hetekben halt meg Florenzenben, 84 éves korában. Csak szeszélye a véletlennek, hogy a párisi „Monde illustré“ című képes lap legutóbbi száma Capponi és Deák Ferencz arczepeit egymás mellett

közli. Tehát a nagy magyar hazafi arczepe, kinek halála alkalmából Kossuth ama levelét írta, a francia lap hasábjában azon orosz hazafi arczepe mellett foglal helyet, kire ugyancsak e levelben hivatkozik Kossuth. Gino Capponi, mint költő, publicista s mindenekelőtt, mint a szabadelvű eszmék előharcosa, egyaránt kiváló volt. Oly időben küzdött már Olaszország egysége érdekében, midőn még sem Cavour, sem Garibaldi, nem léptek a tettek színterére. Capponi egy régi, vagyonos marquis-család ivadéka volt, s palotája gyűllhelye vala a „szellem lovagjainak.“ Férfiasan tűrte azon nagy csapást, hogy 1840-ben mindkét szemére megvakult. Nemcsak az orosz szentatus hazájának tudomány és irodalmi körei, hanem egész Olaszország gyászolja benne az embert és hazafiát.

— A berlini magyarok fele részben a Deák Ferencz emlékei emlékszóbor, fele részben pedig a magyar egylet javára márcz. 3-án előadást rendeztek. Vilmos német eszázár, kit Károlyi gróf nagykövet a magyarok részben meghívott, az említett ezélok mindegyikére 500 markot, a császárné pedig 250—250 markot adományoztak.

— Gróf Károlyi Alajos, berlini osztrák-magyar nagykövet farsang hétfőjén fényes bált adott, melyen a német eszázár és császárné, a trónörökös és neje, s a császári ház többi hercege is jelen voltak. A vacsora tizenegy órakor kezdődött. A császári gr. Károlyinét, gr. Károlyi a császárnét vezette az étterembe, hol harminczhat-tertekű asztal, aranyozott üvegcsökkel volt a nagyrú vendégekre. A tánc reggeli négy óráig tartott. Frigyes Károly herceg neje s a hercegisasszonyok fél négyig vettek részt a mulatságban.

— Öngyilkosságok. Mártonffy György budapesti fiatal ügyvéd, kedden délelőtt a „Tigris“ szállodában sziven lötte magát. Egy órával előbb még vidáman fogadta barátait. Nót hagyott hátra, kit alig fél éve vett el. — Kolozsvárt Rind Károly gépész, vas- és rezöntő a napokban föbeléte magát. Zilált vagyoni viszonyok, melyeket az üzletpangás eredményezett, bírták e kétségbeesett tette.

— Adakozás az árvízkarosultak részére. A „Vasárnapi Ujság“ szerkesztőségéhez beküldött: Debreczenből öz. Kenesey Zsigmondné 10 frt. — Bogojevától Brandner Pál 1 frt. — Máramaros-Szigetéről Halász Ferencz né által 81 frt 60 kr. Ez összeghez, mely a budapesti árvízkarosultak részére küldett, a következők járultak:

- Halász Ferencz né 5 frt., Papsz Ignác né 1 frt., Dévay György né 1 frt., Ábrahám Károly né 1 frt. 50 kr., Görög Dániel 1 frt., Kapu Lajosné 3 frt., Pusztay Linka 1 frt., Löwinger Ceczelia 1 frt., Sternberg Lipót né 1 frt., Buzáth Bogdán 1 frt., Dávidovits 50 kr., Hegyesné 50 kr., Marosán Albertné 2 frt., Csuszorné 1 frt., Káhány Chaim özvegye 3 frt., Sorgner Ferdinand 3 frt., Aron Násch 50 kr., Benjamin Sámuel 1 frt., Káhány József 5 frt., Galle Albertné 1 frt., Kaufman Ábrahám né 1 frt., Káhány Pinkász 2 frt., E. F. 2 frt., Fábry Károly né 1 frt., Modern Juda 50 kr., Tyrnauer György 1 frt., Halpert Náthán 2 frt., Bárány Simon 50 kr., Ádamkovitsné 1 frt., Todorovits Todor 1 frt., Pál Joachim 1 frt., ifj. Orosz István 1 frt., Jakabovitsné 2 frt., Englisné 2 frt., Orosz Imre 1 frt., Orosz és Papp 1 frt., Buzáth Márton 1 frt., Halász István 2 frt., Girsik Adolf 1 frt., Bucsinyi István 1 frt., Ember Mihályné 3 frt., Szenási Róza 1 frt., Hollósy Ilona 2 frt., Haasz Netta 2 frt., Fuchs Mandel Ilona 2 frt., Veisz Sammelné 10 kr., Fuchs Miksáné 2 frt., Sidlotski Ágnes 50 kr., Geisztné 2 frt., Káhány Nachman Hersné 1 frt., Sternberg Adolfné 1 frt., Botha Klára 1 frt., V. J. 2 frt., Petrovits Gotfrid 1 frt., Széles Antal 2 frt. Összesen 81 frt 60 kr.

— Deák Ferencz emlékezete a pesti reform- és felsőbb tanintézetek vasárnap, f. évi márcz. 12-én d. e. 10 órakor a Kalvin-terti templomban gyászünnepet ülnek, mely alkalommal Török Pál lelkes s superintendentus fő elnökségét tartani.

— Gino Capponi, Olaszország egyik kitűnő fia, kiról Kossuth Lajos, legutóbbi levelében ehíltást tett, a múlt hetekben halt meg Florenzenben, 84 éves korában. Csak szeszélye a véletlennek, hogy a párisi „Monde illustré“ című képes lap legutóbbi száma Capponi és Deák Ferencz arczepeit egymás mellett

Ezekhez számítva a „V. U.“ szerkesztősége részéről adományozott 20 frtot, eddig begyűlt nálunk összesen 112 frt 60 kr.

Jelentés.

A „Vasárnapi Ujság“ előfizetőinek száma új év óta tetemesen megszaporodván, több oldalról hozzánk érkezett tudakozásokra kijelentjük, hogy a „Vasárnapi Ujság“ január és február havi számai már elfogytak, s csak az ez év 2-ik és 3-ik számok új kiadásából és a 8-ik számból kaphatók még egyes példányok. Ennél fogva előfizetéseket a „Vasárnapi Ujság“-ra csak márczius 1-től kezdve fogadtunk el, évnyegyedenként 2 forintjával számítva. Budapest, 1876. márczius 10.

A „Vasárnapi Ujság“ kiadó-hivatala.

Halálozások.

Minstermann Frigyes dézsaknai m. kir. sóbányamester, márczius 1-én, 65-dik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Állami szolgálatának negyvenedik évében, az ohajtott és megérdemelt nyugalmú rühéhez közel érte el a halál s ragadta ki családjá és rokonai szerető karjaiból. Mint rokon és ember, mint tisztviselő és hazafi közszerepetet és becsülést vívott ki magának jó emlékezetet hagyott maga után.

Walther László né, szül. Kamocsey Julianna asszony febr. 29-én hunyt el Tarcalon, Zemplén-megyeben, 76 éves korában. A boldogult, ki ifjú éveit Bene Ferencz, az ország egykori hirneves protomedikusának házában töltte — ki anyai részről nagybátyja volt — egyike vala legműveltebb nőiknek. Özvegye volt Walther Lászlónak, a gróf Károlyi-nemzetség leváltárnokának. Mig férje élt: családjában a közélet és irodalom akkori kitűnőségei közül gr. Széchenyi István, b. Wesselényi Miklós Kölesey, Toldy (akkor még Schedel), Horváth István, Szontágh, Kiszaludt stb. voltak gyakori látogatók. A derék s mindenki által tisztelt „nagyszonyok“ érdekes följegyzéseket hagyott hátra kora legkiválóbb férfiaról.

Földváry Antal, több megye volt táblabírája, márczius 2-án, életének 87-ik évében elhunyt. Az agy férfiban Földváry Albert honvéd-alezredes édes apját veszté el.

Elhunytak még: Friedler Frigyes báró, a 60-ik sorszerez edzése, ki tudományos műveltségéért és jótékonyágáért tiszteletben részesült, Egerben, élte 49-dik évében. — Orlyer Ignác edelényi jegyző s városdomegyei bizottsági tag 45 éves korában. — Vukánich Viktor ügyvéd, bizottsági tag, a soproni ügyvédi kamara elnöke, s a volt baloldali vezériféria Sopronban, 58 éves korában. — Szücs József megyei főorvos 42 éves korában Sopronban. — Sztányi-Ullmann Antonia asszony Budapestben, élte 67-dik évében.

D'Agoult grófné, írói álnevével Stern Dániel, egyike a kitűnőbb francia íróknak, Párisban, 72 éves korában, elhunyt. A grófnő anyja Liszt két leányának, kik közül az egyik Ollivier Emil neje volt s már meghalt, a másik pedig Wagner Richárd neje. Agoult grófnő előbb néhány regényt írt, később pedig irodalomtörténeti, bölcsészeti és történeti tanulmányokra adta magát. „Dante és Góthe“, „Tanulmányok a szabadságról“, az „1848-ki forradalom története“ voltak e téren főmunkái, melyek közül az utolsó maradandó becses bir. Mint a legtöbb francia író, ő is a köztársasági irány híve volt.

Szerkesztői mondanivaló.

— Gyomhegyi. A költeményben egy pár csinosor megalak, s az egész mutat némi izlésre és formérzésre. De eredetiség nincs benne. Talán az ajánlott kisebb prózai dolgozatok jobban beválhatnak.

— P-y L. Schiller költeménye csinosabb, könnyebben folyó fordítást érdemelve. Ily nehézkes versséssel ma már nem állhatunk meg.

— Egy új titkai. Hogy a hazaármúl „hulla leset és férgék láthatók rajta“ az eztó bűnhődés lehet, de ép oly kevéssé költői, mint egész elbeszélése. A többi sem ér többet.

— Sípárti. Hát biz' a kis munkácskák nem voltak felvehetők.

— T-r I. „Emendaturis, ignibus tradita sunt“ kívánságn szentit.

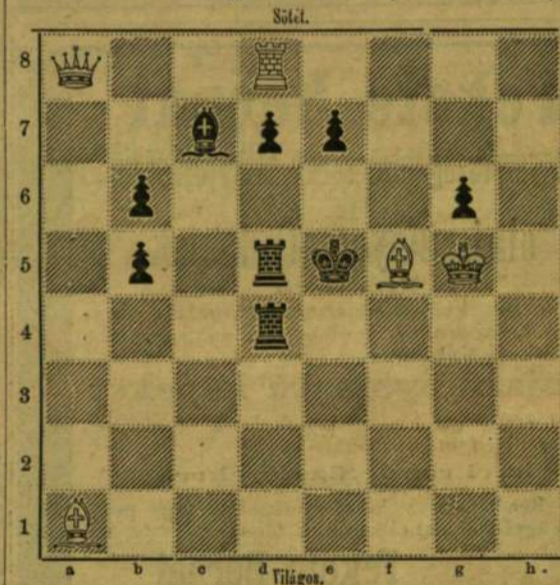
— A vad Saharín ... A festői részletekben elvész az egész; az alapeszme elmosódik a tulszinezésben, s az összes benyomásból semmi sem világos. Különös homály, söt zürzavar van a 4. 5. 6. strófan, mely miatt kétkedünk azon is, jól értettük-e a másik négyből a költemény allegorizai ezeltatát? Kegyetnek mindennap ismételnie kellene a Góthe haló-szavát: Mehr Licht!

— A kiadó-hivatal üzenetei. Agh. L. Sz. K. és Vizsoly. B. E. Az előfizetés későn érkezván, február hótl közszámitattott. — Rozsnyó. R. L. Rákos. Sz. A., Bócs. Z. E. A szelvényt kijavítottuk.

— Több t. előfizetők. A „V. U.“ január és február havi számit utólagosan is megszerezni ohajtván, fölkerjűk azokat, kik e számokat eladni hajlandók, hogy ezt feltételeikkell együtt kiadó-hivatalunkkal tudatni sziveskedjenek, hogy az eladni és megszerezni kívánók közt a közvetítést eszközöl-hessük.

SAKKJÁTÉK.

849. sz. feladv. Zagyva Imrétől (Debreczenben)

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

844-dik számú feladvány megfejtése.

(Finlinson J. H.-tól Haderslebelen). VII. 581. 1. Fa1-d4. . . . Bb6-a6 2. g2-g3. . . . tetsz. szer. 3. V-B-H-F matot ad. H. Ivasen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Gelsen: Glesinger Zsigmond. — Debreczenben: Zagyva Imre. — Sárospatakon: Gémez Károly. — Sziget-Ésperen: Mayer Károly. — Miskolcon: Hartmann testvérek. — Keskemenen: Galambos Károly. — Budapestben: Németh Péter, K. J. éa F. H. — Szatmáron: Vass János. — A pesti sakk-ír.

Rövid értesítések: Nagyszombat: Dr. P. M. Szivesen fogadtuk a közelebb válaszulunk.

Felelvő szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 2. sz.)

HETI-NAPTÁR.

Honapi és hetilap	Katolikus és protestáns naplár	Görög-orosz naplár	Izraeliták naplára	Na p	Hold
márczius		február (6)		Ader Rosch.	
12 Vasár.	A 2 Gergely	1 2 Remisicere	29 C 2 Vazul	16	6 20 6 0 8 55 6 58
13 Hétfő	Rozina	Rozina	1 Március Endokia	17 Jozafat	6 18 6 2 10 9 7 15
14 Kedd	Mathild királyné	Szendike	2 Theodósz	18	6 16 6 3 11 12 7 33
15 Szerd.	Krisztina	Krisztina	3 Entrop	19 Júzia	6 14 6 6 regg. 7 56
16 Csüt.	Helibert püspök	Ábrahám	4 Cerasim	20	6 12 6 6 0 33 8 25
17 Pent.	Gertrud	Pöldike	5 Syropus	21 Jüda	6 10 6 8 1 40 9 2
18 Szom.	Sándor, Ede	Sándor, Ede	6 42 vértanu	22 Sab. B)	6 8 6 9 2 38 9 51

Hold változásai. ☾ Utolsó negyed 18-án 2 óra 41 perczkor reggel.

Tartalom.

Az 1838-ki árviz (képpel). — Szilveszter éjszaka-ján. — A csudalatos történet (folyt.). — A majmok alagúta Gibaltárnál. — Delejes órák. — A hal mint emberi tápszér. — Stroff Mihály utazása (folyt. képpel). — Egyelve. — Melléklet: Az ellenséges Duna (három képpel). — Deák Ferencz levele Kossuth Lajoshoz. — Az árviz alatt. — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Mi ujság? — Adakozások. — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakk-játék. — Hetinaptár.

ROBEY és TÁRSAI

gazdasági gépgyárakok és mérnökök

Budapest, üllői-út 1. szám,

ajánlják

világhírű gőzgépeket, cséplőgépeket,

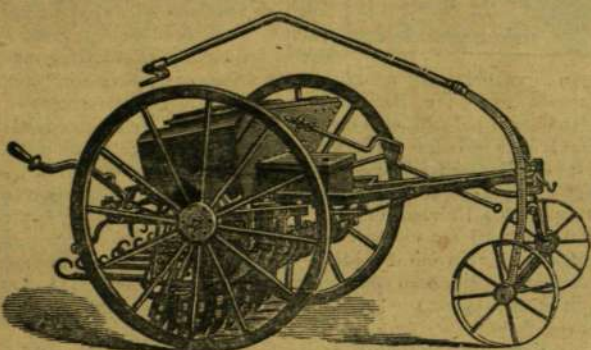
2 lovas sorvetőgépeket,

centrifugál szivattyukat, arató- és kaszáló-gépeket, lögerelyeket, konkolyválasztókat, szelelő- és szóró-rostákat, és minden más,

a gazdasági gépszakmába vágó eszközöket.

Elvállalnak minden gépjavitást, rétek öntözési és szárazra fektetési berendezéseket 1715

Árjegyzékkel kívánatra ingyen szolgálnak.

Alt esti sérvben szenvedők

az éjszátalan ártalmatlan hatású sérvkezelésben Sturzenegger Gottlieből Heriban (Svájcban) meglepő gyógyszer találatnak Számos bizonyítvány és köszönő-irat van a használati utasításhoz mellékelve. Kapható tégelyenkint 3 frt 20 krajczárral építő magán Sturzenegger G-nél, mint szintén Weis Józsefnél a szercecsen-gyógyser-tárban BÉCSBEN, Tuchlauben 27. sz. — Raktárak: Formágyi F. gyógytára a boldi szűzhöz Pesten; — Mitlbach Zsigmond gyógysercecsenél Zágrábban; — Pocher J. gyógytára a segélyző szűz Máriához Temesvárott.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB!!!
KÖLCSÖNKÖNYVTÁRA!
 BUDAPESTEN
LAFITE és ELSNER
 bécsi-utca 6. sz.

Jó és olcsó lábbeli kapható

TEMESVÁRY EMÁNUEL

magyar lábbeli-gyárában

Budapest, király-utca 1. sz.

Különösen ajánlható:

Hölgyeknek:

Topánkák, fűzőre, brúne-ból, lakk-orrú, szép tűzés-éktéssel frt 2.70.
Topánkák, gummi-csuggal brúne-ból, lakk-orrú magas vágással, finom kiállításban frt 3.—
Topánkák, gummi-csuggal, erős chagrin- vagy borjúbőrű, szögessétt és arófoltt dupla-talppal frt 3.30

Uraknak:

Topánkák fényes- vagy bagaria-bőrű, szögelt és arófoltt talppal ft 4.—
Topánkák szálon-lakkos maicensi borjúbőrű frt 4.50
Vadász- és egyéb csizmák, bagaria- vagy fényes bőrből, arófoltt dupla-talppal frt 9.—
Fut-topánka frt 2.30
Leány-topánka brúne-ból vagy bőrből frt 2.—
Gyermek-topánka brúne- vagy bőrből frt 1.60

Kimerítő árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Levélbeli megrendelések postát-nánvt mellett a legjobban eszközöltetnek.

Látogató-jegyek

100 nyolcadr. levél monogrammal 80 kr. boríték 85 "	50	1000
1000 kender-boríték 2.80		
1000 kender-boríték 2.80	50	1000
1000 kender-boríték 2.80		

Angol gyorsajtó-nyomda Budapest, gránátos-utca szerviták épületében. — Védéki megbízások utánvett mellett a legyorsabban teljesítetnek.

Legyezők nagyszerű választéka.

Divatserű óriás legyezők, melyek a napernyő is helyettesítik, nagyszerű arányúak, hatást kel-m-ből simák 1.50, 3 ft. fevénnyekkel 1.80-5 frt, selyemből simák 2.30, 12 frt, fevénnyekkel 2.80-30 frt.

Fa legyezők változatos új nemű 35 krtól 5 frt. Párisi bál legyezők 1.20 krtól 35 frt. Bagaria-bőr legyezők 11-15 frt. Valódi teknőcső legyezők 13-25 frt. Elefántcsont legyezők 11-30 frt. Eredei kínai legyezők 25 krtól 30 frt.

Bokréták legyezők 180-8 frt. Új törökű legyezők 1.80-8 frt.

Legyező-horogok (Chistolomus) 30 krajczártól 7 forintig.

Ujváruvú helyővek, 1 forint 60 krajczártól 12 forintig, és igen kedvelt új helyővetsékek 2 forint 25 krtól 15 frt.

Uj ruháruvú helyővetsékek, mely szalagok az alsó-ner helyet a hölgyek ruháruvára varrta, azokat a nedveség és kopás ellen mentik. Menteje 30 kr.

Napernyők.

Kiseb- és nagyobb, olcsóbb és finomabb, csak új nemű, jutányos árak mellett. — **En tout cas, sima nagy nyári napernyők.** Új napernyők kiállításuk arányú 1.50-10 frt.

Esernyők alacsony-szűrésű 2-4.50, selyemmel bevontak 4.60-10 frt, legfinomabb 12 bordás 7.50-15 frt.

Sétabotok minden gondolható nemű: gyermek- és fiabotok 25-70 kr., természetes fabotok 25 krtól 2 frt, 50 krtig, elegánsabb kiállítású botok 1 krtól 15 frt, lovagló-, dohánzó (csibuk-) botok 2 ft 50-1 frt.

Tör (státus) botok 1.80-15 frt és változatoságban ajánlják.

KERTÉSZ és EISERT Budapest, Bertffy utca 2. Irábeli megbízások gyorsan teljesítetnek. Árjegyzékek bérmentve.

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: egész évre... 12 frt, fél évre... 6 *
Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: egész évre... 8 frt, fél évre... 4 *
Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: egész évre... 6 frt, fél évre... 3 *

12. szám. — 1876. Budapest, márczius 19. XXIII. évfolyam.

GINO CAPPONI.
1792-1876.

A lig olvastuk Gino Capponi nevét Kosuth Lajos legutóbbi levelében, Deák Ferencz nevével kapcsolatban: már a másik héten egyik francia képes lapban szintén egymás mellett találjuk az olasz és magyar hazafi arcokéjét, kiket a párizsi „Monde illustré” szembe állítva mutat be olvasóinak, s a versetéseget, a nemzeti gyászt mind a két országban élénk színekkel és rokonszenvesen ecseteli.

Gino Capponi szintén a folyó év elején hunyt el, s benne Olaszország egyikét vesz-tette azon nagy és nemes szellemeknek, kik évtizedeken át szakadatlan küzdelem-mel munkálkodtak, darabokra szakadozott hazájok egyesítésén. Mint költő, mint publicista, mint politikus egyaránt a legszebb jellemek, a legnemesebb és a legönzette-nebb hazafiak közé tartozott, s ha Olasz-ország egyesítésében a politikai és diplo-matiai dicsőség oroszlanrésze Cavourt illeti is: Capponi mindenkor úgy fog em-legettetni, mint az „Unita Italia” egyik hőse, ki műveivel és levelezéseivel a legne-hezebb időkben is ébren tartotta a függet-lenség és nemzeti egység vágyát. Nem egyedül állott e nagy cél szolgálatában; egy egész irodalmi kör működött hosszú időn át, míg eljött az idő, hogy az apró államok egygyé olvadhattak. De oly sokan elhunytak a hosszú harcz alatt, a nélkül, hogy a végeredményt megérhették volna. Capponi azonban megérte azt is, hogy az egyesült Olaszország senatusának tagja gyanánt Rómában vehetett részt hazája törvényhozásában.

A florencei nemes családok egyik utolsó sarja Florenzben halt meg, a hol szület-tett. Ritka szép kort ért, mert 1792-ben születvén, élte nyolczvanegyedik évében hunyt el. Három-négy emberöltő munkájá-ban vett részt a dús palotájában, nagyszerű villáiban állandó találkozója volt Olasz-ország legkiválóbb szellemeinek. Oly szabad és oly szives vendégszeretettel fogadta elv-barátaikat, mely minden lekötöttség nél-kül vonzott körébe mindenkit, a ki Olasz-ország egyesítésének és ujászületésének nagy művében részt venni ohajtott. Az ő körében a társalgás a szónoklati és törté-nelmi tanulmányokon kívül mindenről

folyt, a mi Olaszország felszabadításának elsőmozdithatta. Az idegen jármot meg-törni és lerázni: ez volt életének egyetlen célja és gondolata, mely egész lelkét betöl-tötte. Capponi marquis neve, mely legelő-ször törte át a politikusok és uralkodó családok által vont határokat s legelőször egyesítette az apró tartományok lakosait egy nemzettel.

Az erős és szenvedélyes honszerelem kétségkívül magában foglalja a haza ellen-

Izlés és takarékoság!
A legdiszesebb divatlap

BUDAPESTI BAZÁR
megjelen a Franklin-Társulat kiadásában.

Divatrésében a „BUDAPESTI BAZÁR” ad minden szá-mában mindennemű, a divat és női munka körébe eső illusztrációkat, szakértő ma-gyarazatokkal és divatúdsítással. Felváltva egyik számban nagy szabásúakat, másikkban eredeti természetes szabásúkat papírból kivágya. Gyönyörűen sze-nezett divatképet — több alakkal — minden számban. Minden, a divat, nőimunka és háztartás körébe vágó cikkeket végezt megrendelési közbenjárását eszközöl a szerkesztőség, hová a megrendelési levelek utasítandók (Budapest szerviták háza III. emelet). Kedves előfizetőink a lapunkban foglalt számtalan öltönmín-tákról szintén a szerkesztőséghez intézett megkeresésre: teljesen kivágyott sza-básmintát kaphatnak.

Szépirodalmi részében a „BUDAPESTI BAZÁR” min-den száma ad eredeti és fordított beszédeket, költeményeket ismert neví írók tollából. Érdekes, mulattató és tanulságos tárcacikkeket; a fővárosi élet szemlé-jét, sat. A lap borítékján hírszekrényben minden érdekesebb mozanatot a társas-élet irodalom és művészet köréből. T. olvasóinknak tért nyitunk hasznos és tré-fás kérdésekre és feleletekre. A „Kis gazdaszony” rovat megfelel címének. Szer-kesztői levelezés, a divat körébe vágó hirdetések sat.

Király János, felelős szerkesztő.
Komócsy József, főmunkatáru.

Előfizetési ára:
Félévre 5 frt.
Negyedévre 2 frt 50 kr.

Az előfizetési pénzek a „BUDAPESTI BAZÁR” kiadóhivatalához küldendők („Franklin-Társulat,” Budapest, egyetem-utca 4. szám.)
Védéki előfizetők legelőszörben postafelvitellyel csatolhatók.

A FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egyetem-utca 4-ik szám) megjelenés és minden könyvtárunknál kapható:

ADOMÁK ÉS JELLEMZŐ VONÁSOK
a forradalom- és honvéd-életből.
(8-rét, 182 lap) füzve 80 kr.

A méter-rendszer megismerttetése
annak mértékneveinek leszármaztatása és a régi mérték-rendszerekkel való összehasonlítása.

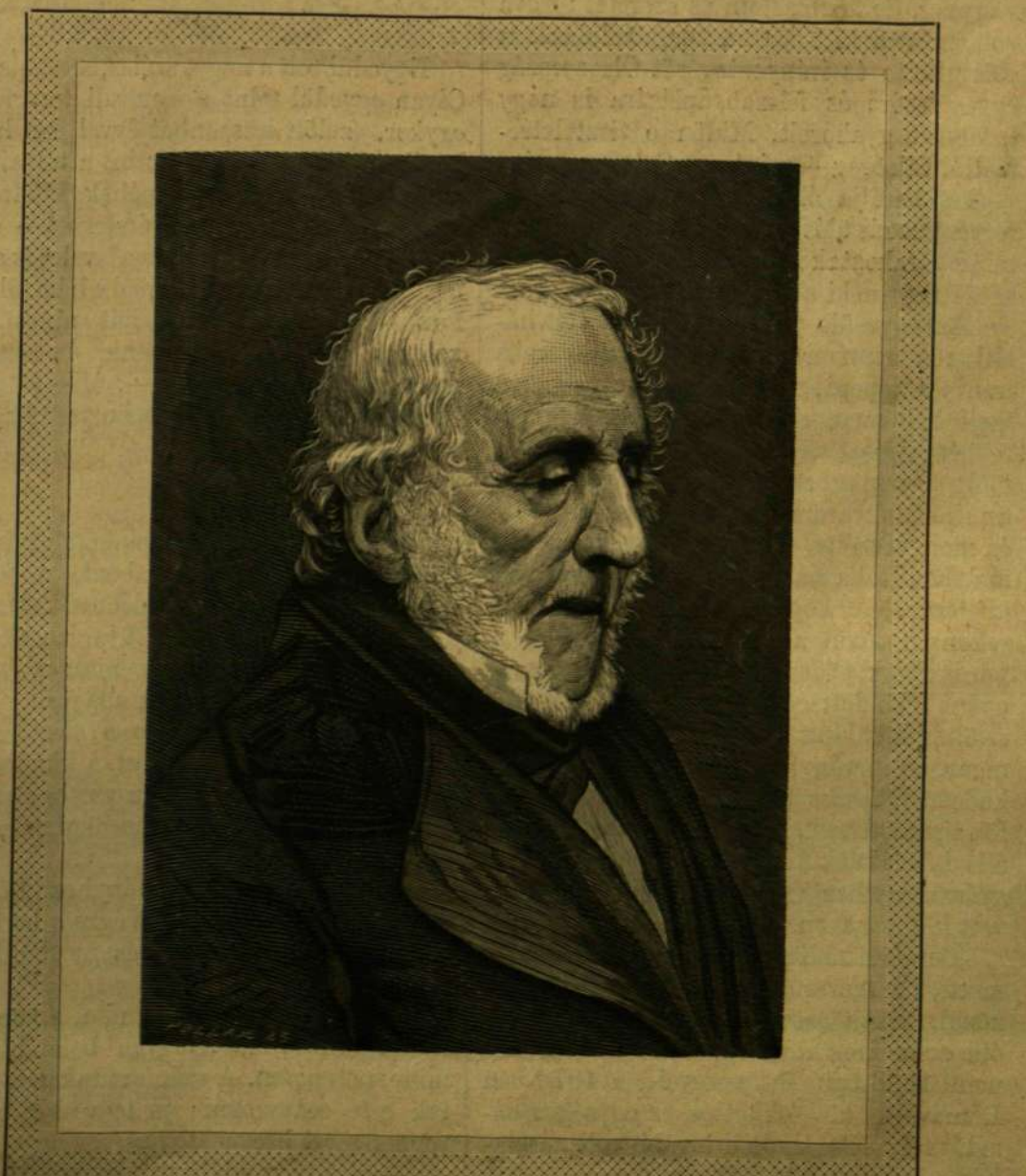
A földmivelés-, ipar-, és kereskedelemügyi m. k. ministerium 1874. évi 9334. sz. a kiadott rendeletének kivonatával bővített és sok példával magyarosított

hossz-, tér-, köb-, ür-, súly-, erő-
és
ÁR-TÁBLÁZATOK.

Az új méterrendszerrel a régi mértékre és a régi mértékrendszerrel az új mértékre való átszámítására.

A törvényes viszonyszámok alapján kiszámított és összeállított:

HERZOG ÖDÖN,
főmérnök a m. k. államvasutaknál.
Ára füzve 2 frt.

GINO CAPPONI.